

Utrikesutskottets betänkande 2021/22:UU1

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2022 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan, som uppgår till ca 2,2 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om vissa bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.

Övriga motionsförslag avstyrks, i flertalet fall med hänvisning till att de i hög grad överensstämmer med den förda politikens inriktning.

I betänkandet finns tre reservationer (C, V, L) och åtta särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L). Ledamöterna från Centerpartiet, Vänsterpartiet och Liberalerna avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:1 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

Cirka 160 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20, 2020/21 och 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Budgetprocessen i riksdagen	6
Betänkandets disposition	6
Utskottets överväganden	7
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5	7
Statens budget inom utgiftsområde 5	12
Politikens inriktning	17
Motioner som bereds förenklat	28
Reservationer	30
1. Politikens inriktning, punkt 2 (C)	30
2. Politikens inriktning, punkt 2 (V)	32
3. Politikens inriktning, punkt 2 (L)	35
Särskilda yttranden	38
1. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (SD)	38
2. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (C)	38
3. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (V)	39
4. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (KD)	39
5. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (L)	40
6. Politikens inriktning, punkt 2 (M)	40
7. Politikens inriktning, punkt 2 (SD)	40
8. Politikens inriktning, punkt 2 (KD)	41
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	42
Propositionen	42
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	42
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	42
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22	47
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	60
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden	61
<i>Bilaga 4</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	62

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Statens budget inom utgiftsområde 5

a) Anslagen för 2022

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 5 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:1 utgiftsområde 5 punkt 1 och avslår motionerna

2021/22:3186 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),
2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 1,
2021/22:3903 av Björn Söder m.fl. (SD),
2021/22:3943 av Joar Forssell m.fl. (L) och
2021/22:4144 av Kerstin Lundgren m.fl. (C).

b) Bemyndiganden och ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:1 utgiftsområde 5 punkt 2.

2. Politikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 10,
2020/21:170 av Yasmine Posio m.fl. (V) yrkandena 1, 3, 11 och 13,
2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16,
2020/21:674 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkandena 7, 9 och 10,
2020/21:2631 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 18,
2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 24,
2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 12 och 16,
2020/21:3258 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 9 och 12,
2020/21:3261 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 17,
2020/21:3278 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 1–3, 5 och 6,
2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 5,
2021/22:449 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 1, 5–7, 10 och 11,
2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 4, 6 och 7,
2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 8, 12, 15, 47 och 51–53,
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 6 och 7,
2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 131,

2021/22:3777 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1–4, 13 och 17–19,
2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 23,
2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 14 och 18,
2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 3 och
2021/22:3999 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1–7.

Reservation 1 (C)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (L)

3. Motioner som bereds förenklad

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Stockholm den 29 november 2021

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M), Markus Wiechel (SD), Jamal El-Haj (S), Kerstin Lundgren (C)*, Håkan Svenneling (V)*, Björn Söder (SD), Jennie Nilsson (S), Annika Strandhäll (S), Joar Forssell (L)*, Camilla Hansén (MP), Magnus Ek (C)*, Diana Laitinen Carlsson (S), Helena Storckenfeldt (M), Mats Nordberg (SD) och Gudrun Brunegård (KD).

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2021/22:1 i de delar som gäller utgiftsområde 5 Internationell samverkan och ca 160 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20, 2020/21 och 2021/22. Motionsyrkandena handlar bl.a. om inriktningen för verksamheten inom utgiftsområdet och prioriteringar för Sveriges bredare utrikes- och säkerhetspolitik. Av motionsyrkandena behandlas ett nittiotal i förenklad ordning, bl.a. eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. Regeringens och motionärernas förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1.

I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2022 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Vänsterpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Det rambeslut för budgeten som riksdagen fattade den 24 november 2021 bygger på ett gemensamt budgetförslag från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Då utrikespolitikens inriktning hanteras av regeringen och inte främst är en budgetfråga, föreslås ingen gemensam inriktning för utrikespolitiken i budgetförslaget från dessa partier. I stället hänvisas till respektive partis särskilda yttranden i detta betänkande.

Under beredningen av ärendet fick utskottet vid sammanträdet den 14 oktober 2021 information om budgetförslaget inom utgiftsområde 5 av kabinettssekreterare Robert Rydberg med medarbetare från Utrikesdepartementet.

Av betydelse för verksamheten inom utgiftsområdet är även de föredragningar som utskottet fick vid sammanträdet den 22 april 2021 om den feministiska utrikespolitiken av ambassadör Ann Bernes vid Utrikesdepartementet och om Inspektionen för strategiska produkter av generaldirektör Carl Johan Wieslander. Vidare informerade utrikesminister Ann Linde utskottet den 29 april 2021 om regeringens arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Vid samma sammanträde gav även chefen för International Idea (Institute for Democracy and Electoral Assistance), Kevin Casas-Zamora, information om Ideas rapport om pandemins konsekvenser för demokrati och mänskliga rättigheter. Utskottet har vid sex tillfällen under året (den 18 mars, den 6 maj, den 17 juni, den 30 september, den 11 november och den 25 november) fått information om Sveriges ordförandeskap i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) 2021. Informationen lämnades av utrikesminister Ann Linde och av chefen för sekretariatet för Sveriges ordförandeskap i OSSE 2021, Petra Lärke, Utrikesdepartementet.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har beslutat att utgiftsramen för 2022 för utgiftsområde 5 Internationell samverkan ska vara 2 235 117 000 kronor (prop. 2021/22:1, bet. 2021/22:FiU1, rskr. 2021/22:46). I detta betänkande föreslår utrikesutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5 i budgetpropositionen. Genomgången är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att målet för utgiftsområdet och regeringens resultatredovisning behandlas först. I det avsnittet tar utskottet också upp ett tillkännagivande som redovisas i budgetpropositionen inom utgiftsområde 5. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 5. Slutligen behandlas motionsförslag som gäller frågor om politikens inriktning inom utgiftsområdet. Motionsförslagen har väckts under allmänna motionstiden 2019/20, 2020/21 och 2021/22.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5

Propositionen

Målet för utgiftsområde 5 är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder (prop. 2008/09:1 utg.omr. 5, bet. 2008/09:UU1, rskr. 2008/09:122). I propositionen anger regeringen att den förda politiken vägleds av följande principer och politiska prioriteringar: Agenda 2030, demokrati och mänskliga rättigheter, rättsstatens principer, dialog och medling, fred och säkerhet samt jämställdhet genom en feministisk utrikespolitik, som kommer till uttryck i regeringens årliga utrikesdeklaration. Regeringen framhåller att insatser som finansieras genom utgiftsområdet ska ses i ett sammanhang där även effekterna av andra offentliga insatser eller samverkan med berörda aktörer bidrar till måluppfyllelsen.

För utgiftsområdet finns resultatindikatorer för följande fem områden:

- internationell krishantering och fredsfrämjande insatser
- forskning om säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning
- exportkontroll
- nordiskt samarbete
- Sverigefrämjande.

Av regeringens resultatredovisning, som i huvudsak bygger på resultat under 2020, framgår att Sverige deltagit aktivt i en rad internationella samarbetsorganisationer, bl.a. genom bidrag till närmare 50 civila och militära krishanteringsinsatser och fredsfrämjande insatser under ledning av FN, EU, OSSE och Nato, med koncentration till regioner och konflikter som är prioriterade ur ett utrikes-, säkerhets- och biståndspolitiskt perspektiv. Indikatorn för området visar att den utsända personalstyrkan minskade med omkring 100 personer jämfört med 2019, vilket enligt regeringen förklaras av restriktioner kopplade till pandemin.

När det gäller nedrustning och icke-spridning redogör regeringen bl.a. för det fortsatta arbetet med det s.k. Stockholmsinitiativet för kärnvapenedrustning och att ett uppdrag getts att etablera ett nationellt kunskapscentrum för kärnvapenedrustning. Indikatorn för forskningen på området visar på ett minskat genomslag i medierapporteringen, vilket regeringen anser kan förklaras av smittskyddsrestriktionerna under pandemin. Indikatorerna för exportkontrollen anger att Inspektionen för strategiska produkter (ISP) minskade handläggningstiderna och ärendebalanserna men att pandemin innebar att färre tillståndsbesök kunde genomföras.

I samarbetet inom Östersjöregionen, inklusive med Ryssland, redogör regeringen bl.a. för stöd till olika plattformar och civilsamhällesorganisationer

i enlighet med de samarbetsstrategier som regeringen har beslutat. I indikatorredovisningen för det nordiska samarbetet anger regeringen att ett tjugotal av de 44 gränshinder som uppstod i spåren av covid-19-pandemin kunde lösas och att 9 ordinarie gränshinder därutöver har hanterats.

De relationsskapande insatserna av vikt, som utgör indikatorer för det långsiktiga Sverigefrämjandet, beskriver regeringen som stabila över tid även om vissa verksamheter under 2020 minskade något till följd av pandemin. Sverige behöll också en niondeplats bland de länder som har starkast varumärke.

Sist i resultatredovisningen konstaterar regeringen att den konsulära ärendeströmningen inte minskade nämnvärt trots det minskade resandet under pandemin men att de konsulära utmaningarna blev mer komplexa till följd av internationella reserestriktioner och pandemins konsekvenser.

I sin samlade bedömning av måluppfyllelsen anger regeringen att den verksamhet som bedrivs inom utgiftsområdet har bidragit till målet att säkerställa Sveriges intressen i förbindelse med andra länder, inklusive de globala målen för hållbar utveckling. Covid-19-pandemin har enligt regeringen påverkat genomförandet av verksamheten men också visat på vikten av internationell samverkan. Sverige har, enligt regeringens bedömning, fortsatt att vara en respekterad partner i EU, FN, Nordiska ministerrådet, OSSE, Europarådet, Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och i partnerskapet med Nato. Sveriges samlade internationella engagemang har bidragit till en gemensam säkerhet, bedömer regeringen, som anför att deltagandet i de internationella organisationerna därmed har bidragit till måluppfyllelsen. Sverige fortsatte även att vara en stark och trovärdig röst i det internationella arbetet för nedrustning och icke-spridning, och regeringen anser att den svenska exportkontrollen fortsatte att bedrivas strikt och effektivt. Regeringen bedömer också att den Sverigefrämjande verksamheten haft god effekt och att de statliga insatserna i denna verksamhet har bidragit till målet för utgiftsområdet.

Redovisade tillkännagivanden

I resultatredovisningen för verksamheten inom partnerskapet med Nato framför regeringen att riksdagens tillkännagivande till regeringen om en Natooption (bet. 2020/21:UFöU4, rskr. 2020/21:133–134) bereds i Regeringskansliet och att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Utskottets bedömning

Utskottet konstaterar att det sedan flera år pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen och att Regeringskansliet under året har fortsatt utvecklingsarbetet med att genomföra de omarbetade interna riktlinjerna för utformningen av regeringens resultatredovisning. Innebörden av riktlinjerna beskrevs i budgetpropositionen för 2021 där det angavs att resultatredovisningen bör visa de mest centrala

resultaten och disponeras efter de centrala resultatindikatorerna och bedömningsgrunderna. Utvecklingen bör redovisas i tabeller och diagram med om möjligt minst tioåriga tidsserier. De centrala statliga åtgärder som har vidtagits i syfte att påverka måluppfyllelsen bör återges. Vidare bör en samlad bedömning av måluppfyllelsen redovisas. Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder bör väljas med hänsyn till kontinuitet över tid och möjliggöra uppföljning ur ett jämställdhetsperspektiv. Regeringens ambition är att resultatredovisningen ska ha en enhetlig struktur, vara ändamålsenlig och motivera regeringens budgetförslag. Utgångspunkten är budgetlagens krav på att regeringen i budgetpropositionen ska redovisa resultat i förhållande till de av riksdagen beslutade målen och att redovisningen ska vara anpassad till de olika utgiftsområdena (prop. 2020/21:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, avsnitt 11.4).

I budgetpropositionen för 2022 anges att utvecklingen av den ekonomiska styrningen bedrivs med utgångspunkt i regeringens behov av att styra för att genomföra sin politik och nå de beslutade målen för olika områden. Vidare ska det finnas en fungerande uppföljning av genomförandet och måluppfyllelsen i myndigheter och verksamheter som svarar mot både regeringens och riksdagens behov (prop. 2021/22:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, avsnitt 10.4).

Utskottet konstaterar att resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen. Regeringens redovisning och bedömning av de resultat som uppnåtts ska ha en klar och tydlig struktur, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

Riksdagen har beslutat att målet för utgiftsområde 5 Internationell samverkan är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder. Riksdagen godkände målet för utgiftsområdet först i behandlingen av budgeten för 1998 (prop. 1997/98:1 utg.omr. 5, bet. 1997/98:UU1, rskr. 1997/98:102). I samband med att en verksamhetsstruktur infördes i budgeten för 2001 med indelningen av utgiftsområden i politikområden kom målet att användas för politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik (prop. 2000/2001:1). När verksamhetsstrukturen utgick i och med budgeten för 2009 beslutade riksdagen om målet för utgiftsområdet på nytt (prop. 2008/09:1 utg.omr. 5, bet. 2008/09:UU1, rskr. 2008/09:122).

Utskottet konstaterar att resultatredovisningen inom utgiftsområdet sedan ett antal år tillbaka utgår från samma indikatorer och bedömningsgrunder, och att den är uppställd på samma sätt. Enligt utskottet är detta en fördel eftersom det underlättar en uppföljning av verksamheten över tid. Redovisningen kan enligt utskottet emellertid förtydligas i vissa avseenden. Som exempel kan nämnas att de tre- och femåriga tidsserierna för tabellerna i resultatredovisningen bör byggas ut till att spegla det tioårsperspektiv som anges som ambition i riktlinjerna för redovisningen och att det bör säkerställas kontinuitet i hur tabellerna utformas och de värden som anges i dem. Otydlighet finns i

detta avseende i tabell 2.7 över Stockholms internationella fredsforskningsinstitutets (Sipri) och Utrikespolitiska institutets (UI) förekomst i medier, som i den aktuella budgetpropositionen uttrycks i antal men som tidigare har uttryckts som procentuell förändring i förhållande till ett basår. I tabell 2.8 över stipendier, alumner och svenskundervisning förefaller det också ha gjorts betydande revideringar av vissa uppgifter för 2018 och 2019 jämfört med förra årets budgetproposition. Överlag anser dock utskottet att resultatredovisningens struktur är klar och tydlig.

När det gäller de redovisade resultaten för utgiftsområdet konstaterar utskottet att regeringen gör en samlad bedömning och att denna är att den verksamhet som har bedrivits inom utgiftsområdet har bidragit till målet. Utskottet delar denna samlade bedömning men konstaterar att det är en bedömning som bara i begränsad utsträckning kan sägas ha stöd i de redovisade resultaten. Anledningen är, som utskottet påpekat i tidigare budgetbehandlingsrapporter, att det finns en grundläggande svårighet med att göra en värdering och analys av uppnådda resultat i förhållande till mål och anslag inom utgiftsområdet, eftersom det övergripande målet för utgiftsområdet är allmänt formulerat och inte innehåller någon definition av Sveriges intressen (prop. 2020/21:1 utg.omr. 5, bet. 2020/21:UU1, rskr. 2020/21:101). Som regeringen anger i budgetpropositionen är det också en rad olika faktorer som bidrar till målet att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder och att insatser som finansieras inom utgiftsområdet ska ses i ett sammanhang där även effekterna av andra offentliga insatser eller samverkan med berörda aktörer bidrar till målpuppfyllelsen.

Utskottet har i tidigare sammanhang lyft fram vissa grundläggande målsättningar som eftersträvas i svensk utrikespolitik i syfte att med dessa uttalanden något fylla i innebörden av Sveriges intressen i målformuleringen. Det är emellertid ett faktum som kvarstår att möjligheten att finna en koppling mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag är begränsad. Att verksamheten syftar till långsiktiga tillståndsförändringar i andra länder, till stor del genom deltagande i multilaterala organisationer, innebär en ytterligare svårighet att finna denna koppling.

Med dessa utmaningar i åtanke ser utskottet ändå utrymme för regeringen att fortsätta arbetet med att utveckla resultatredovisningen inom utgiftsområdet. Ett spår i detta arbete kan, som utskottet tidigare har påpekat, vara att fördjupa resonemangen bakom valet av de angivna resultatindikatorerna och hur dessa indikatorer är kopplade till målet för utgiftsområdet (bet. 2018/19:UU1). Även om det till viss grad kan anses vara tämligen uppenbart skulle en ökad tydlighet om detta kunna underlätta bedömningen av resultaten. Till exempel är den typ av problematisering som framträder i redovisningen av indikatorn för det nordiska samarbetet välkommen, dvs. att antalet undanröjda gränshinder är ett mått på tillståndet i det nordiska samarbetet, medan antalet gränshinder som uppstår är ett annat.

Ett andra spår i utvecklingsarbetet kan vara att fördjupa analysen av orsakerna bakom kort- och långsiktiga variationer i indikatorerna. Som

exempel kan nämnas att regeringen i flera fall förklarar sjunkande värden för indikatorerna under 2020 med de restriktioner som infördes till följd av covid-19-pandemin. Detta är ett rimligt antagande, men det hindrar inte att det också kan finnas andra orsaker. Utskottet noterar t.ex. att antalet utsända i civila och militära krishanterings- och fredsfrämjande insatser minskade med drygt 100 personer såväl 2020 som 2019, dvs. även under det år som föregick pandemin, och att Sipris och UI:s förekomst i medier visserligen minskade under 2020 men att det i perspektiv av de fem föregående åren kan framstå som att det i själva verket var 2019 som uppvisade ett påtagligt högre antal förekomster.

Med nära koppling till analysen av variationerna i resultatindikatorerna kan ett tredje spår i utvecklingsarbetet vara att förtydliga vilka slutsatser regeringen drar av variationerna i förhållande till måluppfyllelsen. Det är t.ex. inte uppenbart om regeringen anser att det sjunkande antalet utsända i internationella insatser innebär en ökad, likartad eller minskad måluppfyllelse.

Med tanke på vad utskottet nu sagt om svårigheterna i att konkretisera målet för utgiftsområdet och att beakta alla de faktorer som verkar positivt och negativt på måluppfyllelsen delar utskottet, som framgått ovan, regeringens samlade bedömning av värdet av den verksamhet som finansieras inom utgiftsområdet. Som utskottet anfört i ett tidigare sammanhang är anslagsmedlen inte en direkt orsak till avsedda effekter på Sveriges förbindelser med andra länder men anslagsmedlen gör att verksamheten kan bedrivas och anslagets storlek påverkar naturligen verksamhetens omfattning (bet. 2017/18:UU1). I detta avseende anser utskottet att en central del i regeringens bedömning av måluppfyllelsen är att Sverige fortsatte att vara en respekterad partner i EU, FN, Nordiska ministerrådet, OSSE, Europarådet, OECD och partnerskapet med Nato. Det ligger i sakens natur att Sveriges intressen är mångsidiga, att de kan variera över tid och att det kan finnas konflikter mellan olika svenska intressen. Internationellt samarbete är dock en förutsättning för att få genomslag för Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik. Sveriges deltagande som en respekterad partner i olika internationella organisationer och samarbeten kan därför anses ha ett övergripande värde.

Utskottet noterar upplysningen i propositionen om att riksdagens tillkännagivande om en Natooption är under beredning och att regeringen därmed bekräftar vad utskottet framförde i sitt yttrande om regeringens skrivelse om riksdagens skrivelser till regeringen, dvs. att tillkännagivandet inte är slutbehandlat (yttr. 2020/21:UU6y).

Avslutningsvis vill utskottet i anslutning till resultatbedömningen för verksamheten inom utgiftsområdet uppmärksamma utskottets behandlingar under det föregående riksmötet av frågor om verksamheten i olika internationella organisationer. Det gäller verksamheten i Nordiska rådet (skr. 2020/21:90, redog. 2020/21:NR1, bet. 2020/21:UU4, rskr. 2020/21:338–339), Förenta nationerna (bet. 2020/21:UU8), OSSE (skr. 2020/21:147, redog. 2020/21:OSSE1, bet. 2020/21:UU12, rskr. 2020/21:359–360) och Europarådet (skr. 2020/21:106, redog. 2020/21:ER1, bet. 2020/21:UU13, rskr.

2020/21:340–341). Utskottet har också behandlat frågor om strategisk exportkontroll av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden (skr. 2020/21:114, bet. 2020/21:UU9, rskr. 2020/21:361).

Statens budget inom utgiftsområde 5

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2022 inom utgiftsområde 5 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (SD), 2 (C), 3 (V), 4 (KD) och 5 (L).

Propositionen

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan består av elva anslag och omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Inom utgiftsområdet verkar två myndigheter: Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och Svenska institutet (SI).

För budgetåret 2022 föreslår regeringen att riksdagen anvisar anslagen inom utgiftsområde 5 enligt den tabell som framgår av betänkandets bilaga 2. I budgetpropositionen föreslår regeringen även att riksdagen beslutar om två beställningsbemyndiganden som framgår av bilaga 3 till betänkandet.

Det första beställningsbemyndigandet gäller anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, där regeringen ska bemyndigas att besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 miljoner kronor 2023–2025. Anslaget 1:2 används bl.a. för statsbidrag till mellanstatliga eller enskilda organisationer och institutioner. Beställningsbemyndigandet motiveras med att regeringen i vissa fall behöver ingå fleråriga ekonomiska åtaganden i förhållande till organisationer som får årligen återkommande strategiskt stöd.

Det andra beställningsbemyndigandet gäller anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen, där regeringen ska bemyndigas att besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 175,5 miljoner kronor 2023–2029. Detta bemyndigande motiveras av att Sida, SI och Regeringskansliet behöver besluta om bidrag i form av fleråriga stipendier, långsiktiga insatser på miljöområdet samt insatser som rör mänskliga rättigheter och demokrati.

När det gäller förändringar av de enskilda anslagen inom utgiftsområdet föreslår regeringen att anslaget 1:1 Avgifter till internationella organisationer ska ökas med 200 miljoner kronor 2022 för att täcka avgifterna till FN:s fredsbevarande insatser. Regeringen föreslår också att anslaget ökas med

5 miljoner kronor 2022 för att renovera inredningen i Ecosocsalen i FN-högkvarteret i New York, vilket regeringen beräknar kommer att motivera en ökning på motsvarande nivå även 2023.

Vidare föreslår regeringen att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet minskas med 512 000 kronor 2022 för att finansiera en ökning av anslaget för Sveriges geologiska undersökning (SGU) inom utgiftsområde 24 Näringsliv, vilket motiveras av SGU:s arbete som behörig myndighet enligt EU:s konfliktmineralförordning.

För anslag 1:5 Inspektionen för strategiska produkter föreslår regeringen en ökning med 2,16 miljoner kronor 2022 med hänvisning till myndighetens utökade uppgifter på grund av den omarbetade EU-förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

Anslaget 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning får användas för bl.a. relevant verksamhet vid Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). Regeringen föreslår en ökning av anslaget med 5,5 miljoner kronor 2022 för att stärka FOI:s verksamhet på området kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot. Regeringen beräknar att motsvarande belopp ska tillföras anslaget även under 2023 och 2024.

Vidare föreslår regeringen att anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen ökas med 10 miljoner kronor 2022 för att finansiera en fortsatt satsning på att öka åtgärderna för frågor inom områdena yttrandefrihet, cybersäkerhet, kontakter med det civila samhället och motverkan av desinformation.

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:3903 föreslår Björn Söder m.fl. (SD) att anslaget 1:3 Nordiskt samarbete ska ökas med 10 miljoner kronor för att förbättra den internordiska språkförståelsen och för att stötta insatser för kulturellt utbyte. Motionärerna föreslår också att anslaget 1:5 Inspektionen för strategiska produkter ökas med 1 miljon kronor för att bättra på myndighetens säkerhetspolitiska kompetens. Vidare föreslår motionärerna att anslaget 1:9 Svenska institutet ska ökas med 10 miljoner kronor för att etablera nya partnerskap i länderna i Mellanöstern och Nordafrika med fokus på kvinnliga ledare. Sammantaget innebär förslaget anslag som ligger 21 miljoner kronor över den beslutade ramen för utgiftsområdet.

Kerstin Lundgren m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2021/22:4144 att anslaget 1:3 Nordiskt samarbete ska ökas med 4 miljoner kronor för att stärka de s.k. gränsinformationscentren. Dessa center är enligt motionärerna en viktig del i det nordiska samarbetet som möjliggör mer integrerade arbetsmarknadsregioner och som i dagsläget saknar långsiktig finansiering. Vidare föreslår motionärerna en minskad pris- och löneomräkning med 15 procent inom utgiftsområdet. Det innebär att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet minskas med 144 000 kronor, att anslaget 1:5 Inspektionen för strategiska produkter minskas med 65 000 kronor och att anslaget 1:9 Svenska

institutet minskas med 181 000 kronor. Sammantaget innebär förslaget anslag som ligger 3,61 miljoner kronor över den beslutade ramen för utgiftsområdet.

I partimotion 2021/22:3186 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet ska minskas med 10 miljoner kronor eftersom motionärerna vill dra in stödet från anslaget till den Natoanknutna amerikanska tankesmedjan Atlantic Council. I stället vill motionärerna öka anslaget 1:11 Samarbeta inom Östersjöregionen med 10 miljoner kronor 2022, som ett första steg i en upptrappning av Sveriges stöd till det ryska civilsamhället. Förslaget ligger därmed på samma nivå som den beslutade ramen för utgiftsområdet.

I kommittémotion 2021/22:3883 yrkande 1 föreslår Lars Adaktusson m.fl. (KD) att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet ska ökas med 15 miljoner kronor 2022 som ett led i att återställa anslagets tidigare nivå efter den minskning som genomfördes i budgeten för 2021. Det ökade anslaget ska bl.a. ge utrymme för riktade insatser för att få bort vapen från tidigare konfliktzoner. Motionärerna vill också minska anslaget 1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet med 3 miljoner kronor för att effektivisera verksamheten och ge utrymme för andra budgetprioriteringar. Vidare föreslås att anslaget 1:9 Svenska institutet ska minskas med 20 miljoner kronor från 2022 eftersom SI:s omfattande verksamhet enligt motionärerna bör effektiviseras och skalas ned något. Av samma anledning föreslås också att anslaget 1:10 Information om Sverige i utlandet ska minskas med 6 miljoner kronor från 2022. Sammantaget innebär förslaget anslag som ligger 14 miljoner kronor lägre än den beslutade ramen för utgiftsområdet.

I syfte att öka effektiviseringen av den statliga förvaltningen innehåller kommittémotion 2021/22:3943 av Joar Forssell m.fl. (L) förslag om att sänka pris- och löneomräkningen för vissa myndigheter inom utgiftsområdet med 20 procent. Det innebär att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet minskas med 200 000 kronor och att anslaget 1:5 Inspektionen för strategiska produkter minskas med 100 000 kronor. Sammantaget innebär förslaget således anslag som ligger 300 000 kronor lägre än den beslutade ramen för utgiftsområdet.

Utskottets ställningstagande

Statsbudgetens utgiftsområde 5 Internationell samverkan består till stor del av obligatoriska avgifter kopplade till Sveriges deltagande i internationella organisationer. Avgifterna finansieras från anslaget 1:1 som utgör knappt 70 procent av utgiftsområdesramen. Under 2020 gick drygt hälften av anslaget till FN och en dryg fjärdedel till Nordiska ministerrådet. I övrigt gäller utgifterna främst deltagandet i Europarådet, OSSE och OECD. Utgifterna är framför allt beroende av förändringar i organisationernas arbete och valutakurser, vilket lämnar litet utrymme för svensk påverkan.

Utskottet konstaterar att det råder bred enighet om betydelsen av Sveriges medlemskap i dessa internationella organisationer. Ett fortsatt svenskt ansvars-kännande för FN:s Ecosocsal är enligt utskottet en viktig symbolisk demonstration av Sveriges stora engagemang för FN.

När det gäller anslaget 1:2 gjordes en minskning under budgetåret 2021 med 17 miljoner kronor för att finansiera Sveriges ordförandeskap i OSSE. Utskottet konstaterar att dessa medel nu återförs till anslaget och att en mindre överföring av medel görs till utgiftsområde 24 för att finansiera myndighets-ansvaret enligt EU:s konfliktmineralförordning. Att höja anslaget med 15 miljoner kronor genom en om disponering av utgifterna inom den beslutade ramen, som föreslås i en motion, anser utskottet inte vara aktuellt. I en annan motion föreslås att de medel inom anslaget 1:2 som betalas ut till tankesmedjan Atlantic Council ska dras in och i stället föras över till anslaget 1:11 Samarbeta inom Östersjöregionen för att möjliggöra ett utökat stöd till det ryska civilsamhället. Liknande motionsförslag har utskottet behandlat i budgeten för de två föregående åren och liksom då anser utskottet nu att förslaget bör avstyrkas.

Utskottet välkomnar att regeringen fortsätter att prioritera det nordiska samarbetet högt med fokus på att förverkliga visionen om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030. Covid-19-pandemin har visat på behovet av ett starkare nordiskt samarbete och utskottet ser liksom regeringen anledning till att verka för ökad mobilitet, särskilt i gränsregionerna, och en stärkt nordisk samverkan med sikte på att stå bättre rustade inför nästa kris. Som utskottet konstaterade i sitt betänkande 2020/21:UU4 har de restriktioner som infördes under pandemin lett till en minskad tillit till det nordiska samarbetet, framför allt i gränsregionerna, som också kan skada samarbetet på längre sikt. Enligt utskottet måste de nordiska länderna göra vad som krävs för att vända utvecklingen och särskilt värna om de starka nordiska mellanfolkliga relationer som utgör kittet i det unika samarbete som möjliggjort de nordiska välfärdssamhällena. Utskottet anser att de nordiska länderna behöver utvärdera hur samarbetet kan fungera bättre både för att hantera dagens utmaningar och för att öka beredskapen inför nästa kris. Utskottet välkomnar därför att Nordiska rådet hade detta som tema för sitt möte med de nordiska statsministrarna under sessionen i Köpenhamn den 1–4 november 2021. Som utgångspunkt för det fortsatta arbetet välkomnar utskottet också statsministrarnas åtagande om att stärka samarbetet om försörjningsberedskap och annan beredskap samt de problemformuleringar och rekommendationer om nordisk samverkan för civil krisberedskap som de nordiska samarbetsministrarnas utredare presenterade under sessionen. I två motioner föreslås öknings av anslaget 1:3 Nordiskt samarbete för satsningar på språk- och kulturinsatser respektive information till stöd för personer och företag som vill arbeta och verka över gränserna. Utskottet noterar att motionsförslagen framställs inom utgiftsområdesramar som är större än den som riksdagen har beslutat om.

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) fick under 2020 nya uppgifter som nationell kontaktpunkt enligt EU:s förordning om granskning av utländska direktinvesteringar och för detta ett årligt ökat anslag med 4 miljoner kronor (prop. 2019/20:187, bet. 2019/20:FiU62, rskr. 2019/20:361–366). I budgeten för 2022 höjs anslaget 1:5 för ISP:s förvaltningsutgifter med ytterligare drygt 2 miljoner kronor på grund av ISP:s utökade uppgifter med anledning av EU:s omarbetade förordning om produkter med dubbla användningsområden. Utskottet delar regeringens uppfattning att Sverige ska upprätthålla en strikt, effektiv och modern exportkontroll. Det är därför viktigt, så som påtalas i en motion, att ISP som har det huvudsakliga ansvaret för tillämpningen av exportkontrollregelverket har resurser för att rekrytera och behålla en hög kompetens. Utskottet bedömer att myndighetens ökade anslag kan säkerställa detta och ser därför inte anledning att nu tillskjuta ytterligare medel.

Med anledning av det förslag som framförs i en motion om att minska anslaget 1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet noterar utskottet att Utrikespolitiska institutet bidrar till den forskning om säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning som bedrivs med statligt stöd. Utskottet instämmer i den ambition som regeringen anger för Utrikespolitiska institutet, dvs. att det ska vara en relevant och policyinriktad tankesmedja som bistår med kritiskt tänkande, expertanalyser samt Sverigeperspektiv.

Utskottet vidhåller sitt stöd för SI:s och utlandsmyndigheternas arbete med att främja Sverige genom att förmedla riktad information och kunskap om Sverige och bidra till samarbete och långsiktiga relationer med andra länder. Liksom regeringen anser utskottet att arbetet med att motverka desinformation ska vara prioriterat. När det gäller Sverigefrämjandet finns motionsförslag om att öka anslaget 1:9 för att SI ska kunna etablera nya partnerskap i länderna i Mellanöstern och Nordafrika med fokus på kvinnliga ledare. I en annan motion betonas behovet av att effektivisera Sverigefrämjandet, och i denna motion föreslås därför sänkningar av anslaget till SI och även av anslaget 1:10 för information om Sverige i utlandet. Utskottet har avstyrkt liknande förslag i tidigare budgetbehandlingsomgångar och ser inte skäl till en ändrad uppfattning.

I budgetpropositionen redogör regeringen för det uttalande med reservation som Riksrevisionen lämnat i revisionsberättelsen för SI:s årsredovisning 2020 med anledning av att SI har ingått åtaganden som sträcker sig efter slutåret i ett beställningsbemyndigande och att dessa åtaganden inte framgår av institutets årsredovisning. Utskottet noterar att SI har vidtagit kompetenshöjande åtgärder för att minska risken för liknande misstag i framtiden och att regeringen anser att SI därmed har hanterat frågan.

När det gäller de två motionsförslagen om att justera ned den pris- och löneomräkning som föreslås i propositionen konstaterar utskottet att denna omräkning är ett sätt att inom ramanslagssystemet, som infördes i budgeten i början av 1990-talet, kompensera myndigheterna för ökade kostnader för bl.a. lokaler och löner. I pris- och löneomräkningen finns ett produktivitet- och effektivitetskrav som ges verkan genom att myndigheterna inte fullt ut

kompenseras för höjda lönekostnader, vilket innebär att de löpande måste effektivisera verksamheten. Utskottet noterar att Riksrevisionen för närvarande genomför en granskning av pris- och löneomräkningsmodellen för att se om det är en ändamålsenlig metod för att skapa incitament till effektiviseringar inom statsförvaltningen och om det finns eventuella oönskade bieffekter som kan påverka myndigheternas möjligheter att planera och fullgöra sina uppdrag. Resultatet av granskningen ska redovisas i början av 2022 och utskottet ser inte anledning att föregripa det.

Sammanfattningsvis finner utskottet att regeringens förslag till medeltilldelning är väl avvägt och utskottet föreslår därför att riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2022 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med regeringens förslag i bilaga 2. Utskottet tillstyrker därmed punkt 1 i propositionen och avstyrker samtidigt motionerna 2021/22:3186, 2021/22:3883 yrkande 1, 2021/22:3903, 2021/22:3943 och 2021/22:4144.

Vidare föreslår utskottet att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår enligt vad som anges i bilaga 3. Därmed tillstyrker utskottet punkt 2 i propositionen.

Politikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utrikespolitikens inriktning. Jämför reservation 1 (C), 2 (V) och 3 (L) samt särskilt yttrande 6 (M), 7 (SD) och 8 (KD).

Propositionen

Regeringen redogör i propositionen för den politiska inriktningen för verksamheten inom utgiftsområde 5. I likhet med i förra årets budgetproposition konstaterar regeringen att spridningen av covid-19 tydliggör Sveriges omvärldsberoende och att diplomati och internationellt samarbete ökar i betydelse för att säkra Sveriges intressen. Regeringen framhåller också att arbetet med den feministiska utrikespolitiken fortsätter och vikten av att upprätthålla takten i det internationella klimatarbetet.

Regeringen konstaterar att medlemskapet i internationella organisationer möjliggör genomslag för Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik. Regeringen anser att Sverige ska fortsätta att vara en ansvarsfull och engagerad medlem i dessa organisationer och bl.a. arbeta för genomförandet av Agenda 2030, Parisavtalet och agendan för kvinnor, fred och säkerhet. Bland andra prioriterade områden nämns att bemöta hybridhot och att främja säkerhet, bl.a. genom att lyfta fram sambandet mellan säkerhet och respekten för demokrati

och mänskliga rättigheter liksom det samband som finns till klimatförändringarna. Vidare framhålls samarbete mot organiserad brottslighet, fredsfrämjande och konfliktförebyggande aktiviteter samt behovet av att vara en tydlig röst för jämställdhet.

Nedrustning och icke-spridning anges som en svensk utrikes- och säkerhetspolitisk prioritering även fortsättningsvis, och i jämförelse med föregående års budgetproposition lyfter regeringen fram arbetet mot kemiska och biologiska vapen liksom behovet av expertstöd på området.

När det gäller samarbetet inom Östersjöregionen konstaterar regeringen att behovet av att stärka detta samarbete och att öka de mellanfolkliga kontakterna med Ryssland fortsätter att vara stort. Insatser förutses bl.a. för att stärka fria och oberoende medier och för att motverka desinformation i syfte att bredda arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter i Ryssland. Regeringen ska också fortsätta att driva en aktiv Arktispolitik med utgångspunkt i den svenska Arktisstrategin.

Inriktningen på Sverigefrämjandet, det nordiska samarbetet och den konsulära verksamheten är i allt väsentligt oförändrad från föregående år.

Motionerna

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

I kommittémotion 2021/22:3777 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 1 framhålls att Sverige aktivt bör arbeta för att alla människor ska ha rätt till sin sexualitet utan att riskera att utsättas för övergrepp, diskriminering eller våld eller att dödas. I motionens yrkande 2 uppmärksammas den svåra situationen för hbtqi-personer i många länder, och motionärerna anser att Sverige bör arbeta för att bruket av s.k. konverteringsterapi ska upphöra och att klassificeringen av hbtqi-personer som kriminella ska avskaffas. Sverige bör enligt motionärerna även arbeta för att fler länder ska införa lagar som förbjuder diskriminering av och som kriminaliserar hatbrott mot hbtqi-personer. I yrkandena 3 och 4 föreslår motionärerna att Sverige i de internationella relationerna dels ska motverka hedersrelaterat våld, dels ska främja alla människors tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Vidare betonar motionärerna i yrkandena 18 och 19 att Sveriges ambassader bör arbeta aktivt för att deras värdländer ska respektera de mänskliga rättigheterna, med särskilt fokus på flickors och kvinnors rättigheter, och i synnerhet i de länder som med covid-19-pandemin som förevändning har infört undantagstillstånd och kringssurit demokratiska principer och mänskliga rättigheter.

I kommittémotionerna 2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 4 och 6 och 2020/21:674 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkandena 7 och 9 föreslås att regeringen ska använda tillgängliga diplomatiska medel för att dels uppmärksamma och verka för kvinnors och flickors rätt till utbildning, dels motverka och uppmärksamma könsstympning. I motionernas yrkanden 7

respektive 10 framhåller motionärerna även behovet av att motverka och uppmärksamma problemet med tvångsäktenskap och arrangerade äktenskap.

I kommittémotion 2021/22:449 yrkande 5 föreslår Hanna Gunnarsson m.fl. (V) att regeringen ska anta en global SRHR-strategi för det internationella arbetet, som komplement till den nationella SRHR-strategin och som ett sätt att konkretisera vad en feministisk utrikespolitik innebär när det kommer till SRHR. I motionens yrkande 6 uppmärksammas den växande utmaningen för arbetet med SRHR-frågor i humanitära kriser. Motionärerna anser att de insatser på området som olika aktörer genomför bör samordnas genom FN. Det föreslås därför att Sverige ska verka för ett ökat stöd till SRHR inom FN:s humanitära insatser.

Likalydande förslag som i den föregående motionens yrkanden 5 och 6 har även framförts av Yasmine Posio m.fl. (V) i kommittémotion 2020/21:170 yrkandena 1 och 13. I denna motions yrkande 11 föreslås dessutom att Sverige i högre utsträckning ska säkerställa att rättigheter för personer med funktionsnedsättning synliggörs inom SRHR-frågorna.

I kommittémotionerna 2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 14 och 2020/21:3258 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 9 anförs att Sverige i internationella sammanhang ska vara pådrivande för kvinnors rätt att bestämma över sin egen kropp och att målet på lång sikt ska vara att rätten till abort erkänns som en del av de mänskliga rättigheterna. Vidare betonar Joar Forssell m.fl. (L) i kommittémotion 2021/22:3999 yrkande 6 och Fredrik Malm m.fl. (L) i kommittémotion 2020/21:3278 yrkande 6 att Sverige i kontakterna med andra länder ska stärka arbetet för kvinnors och hbtqi-personers rättigheter. Även Barbro Westerholm m.fl. (L) lyfter i kommittémotion 2020/21:3261 yrkande 17 fram behovet av att Sverige prioriterar hbtqi-frågor i det internationella arbetet för mänskliga rättigheter.

Jämställdhet och agendan för kvinnor, fred och säkerhet

I partimotion 2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 131 och kommittémotion 2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 51 föreslås ett tillkännagivande om att en feministisk utrikespolitik behöver definieras ur ett liberalt perspektiv med utgångspunkt i individens rätt till frihet från förtryck. I den senare motionens yrkande 52 föreslås också att regeringen ska utveckla och förtydliga utlandsmyndigheternas uppdrag att arbeta med jämställdhet, hbtqi-personers rättigheter och aktivt stöd till civilsamhällets aktörer. I yrkande 53 föreslår motionärerna att Sverige ska driva på för att Världsbanken och Internationella valutafonden (IMF) ska säkerställa kvinnors meningsfulla deltagande i investerings- och infrastrukturprogram vid återuppbyggnaden av länder efter en konflikt.

Kerstin Lundgren m.fl. (C) framhåller även i motion 2021/22:3247 yrkandena 6 och 7 att jämställdhet är både ett mål i sig och en förutsättning för att utrota fattigdom och förtryck. I sammanhanget framhåller de också den fundamentala betydelsen av att säkerställa kvinnors, flickors och hbtqi-

personers lika rätt till politiskt inflytande och beslutsfattande, ekonomisk egenmakt, SRHR, frihet från våld och rätt till fred och säkerhet.

I kommittémotion 2021/22:449 yrkande 1 föreslår Hanna Gunnarsson m.fl. (V) att Sverige intensifierar arbetet med att främja en jämställd fördelning av makt i världen och för att uppmuntra och stärka kvinnor i deras strävan efter att nå politisk makt på alla nivåer. Vidare föreslår motionärerna i yrkande 7 att Sverige inom FN ska verka för att säkerhetsrådets resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet ska få genomslag i samtliga resolutioner som säkerhetsrådet behandlar. I motionens yrkande 10 framhålls vikten av att öka kvinnors deltagande i fredsprocesser, och i yrkande 11 betonar motionärerna att alla människors rätt till sin egen kropp ska gälla även i krig och konflikter. De anser därför att Sverige ska verka för att Internationella brottmålsdomstolen (ICC) dels ska skaffa sig kompetens att utreda misstankar om sexuellt våld, dels ska avsätta tillräckligt med resurser för att samla in bevis mot förövare. Detta föreslås även av Yasmine Posio m.fl. (V) i kommittémotion 2020/21:170 yrkande 3.

Lars Adaktusson m.fl. (KD) uppmärksammar i kommittémotionerna 2021/22:3883 yrkande 23, 2020/21:2631 yrkande 18 och 2020/21:2776 yrkande 24 kvinnors särskilda utsatthet vid konflikter på grund av att våldtäkter och andra former av sexuella övergrepp ofta används i den strategiska krigföringen mot civilbefolkningen. Motionärerna anser att Sverige måste agera kraftfullt för att förhindra detta.

I kommittémotionerna 2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 18 och 2020/21:3258 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkande 12 föreslås att Sveriges politik för mänskliga rättigheter ska prioritera kvinnors och flickors friheter, rättigheter och möjligheter, som en huvudlinje i arbetet med jämställdhetsfrågor inom den svenska utrikespolitiken. Joar Forssell m.fl. (L) framhåller i kommittémotion 2021/22:3999 yrkande 7 dessutom att det behövs skarpare målsättningar för jämställdhetsarbetet inom utrikespolitikens samtliga ämnesområden.

Andra frågor med anknytning till verksamheten inom utgiftsområde 5

I partimotion 2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 10 liksom i kommittémotion 2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkande 16 konstateras att Sverige besitter en unik Rysslandskompetens som är en viktig tillgång för Sveriges säkerhet och internationella trovärdighet. För att utveckla denna kunskap anser motionärerna att Sverige bör inrätta ett s.k. Nato Center of Excellence för forskning om Ryssland. I den sistnämnda motionens yrkande 12 föreslås också att Sverige ska vara drivande för att säkerställa den fria navigationsrätten mot bakgrund av Kinas aspirationer i Syd kinesiska havet och Rysslands agerande för att stärka kontrollen över Nordostpassagen.

Hans Wallmark m.fl. (M) föreslår också i kommittémotion 2021/22:3777 yrkande 13 ett tillkännagivande om att regeringen med alla tillgängliga metoder bör verka för att svenskarna Gui Minhai och Dawit Isaak omgående

ska släppas fria och kunna återvända till Sverige. I yrkande 17 betonar motionärerna vikten av att Sveriges internationella agerande är förutsägbart, balanserat och transparent samt att Sverige värnar rättsstatens principer och marknadsekonomi.

Snarlika förslag som i de ovannämnda motionerna framförs även av Kerstin Lundgren m.fl. (C) i kommittémotion 2021/22:3246, där det föreslås att Sverige etablerar ett Nato Center of Excellence om Rysslandskunskap (yrkande 8), verkar för att alla stater respekterar FN:s havsrättskonvention (yrkande 12) och att regeringen arbetar för att Gui Minhai och Dawit Isaak omgående ska släppas fria (yrkandena 15 och 47). I motionens yrkanden 1 och 2 framhåller motionärerna också att svensk utrikespolitik ska försvara och främja den liberala demokratin och att Sveriges agerande i säkerhets-, handels- och utvecklingspolitikens olika delar ska vara enhetligt så att utrikespolitiken är sammanhängande.

I kommittémotionerna 2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 5 och 2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16 påtalas behovet av att stärka skyddet för de mänskliga rättigheterna i den internationella handeln. Motionärerna föreslår därför att regeringen ska verka för att FN antar ett bindande fördrag med regler om hur företag ska agera för att respektera de mänskliga rättigheterna.

I kommittémotion 2021/22:3971 yrkande 3 föreslår Joar Forssell m.fl. (L) ett tillkännagivande om att personer som arbetar för tryckfrihet i Kina, som t.ex. den svenska förläggaren Gui Minhai, ska släppas fria eller få en rättvis dom. I motionen framhålls att regeringen måste göra allt som står i dess makt för att Gui Minhai, liksom Dawit Isaak och andra i liknande situationer runt om i världen, omedelbart ska frigges.

Joar Forssell m.fl. (L) föreslår också i kommittémotion 2021/22:3999 yrkande 1 att demokrati ska vara det övergripande målet för Sveriges utrikespolitik. Mot bakgrund av att många länder har infört tillfälliga restriktioner under covid-19-pandemin som inkräktar på individens frihet föreslår motionärerna i yrkande 2 att Sverige i utrikespolitiken verkar för att sådana restriktioner ska vara tillfälliga och att de inte permanentas av auktoritära regimer som utnyttjar pandemin för att frånta människor deras demokratiska rättigheter. I yrkande 3 framhåller motionärerna att Sverige inte av bekvämlighetsskäl får vika sig i utrikespolitiken när demokrati och mänskliga rättigheter kränks. De föreslår också i yrkandena 4 och 5 att Sverige ska arbeta för att diktaturer inte ska få sitta i FN:s råd för mänskliga rättigheter och att svenska ambassader i diktaturer ska erbjuda demokratiaktivister en frizon.

Likalydande förslag som i den ovanstående motionens yrkanden 1–3 och 5 har även framförts av Fredrik Malm m.fl. (L) i kommittémotion 2020/21:3278 yrkandena 1–3 och 5.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar de politiska prioriteringar som regeringen anger i budgetpropositionen som vägledande för den förda politiken och som en bärande del av verksamheten inom utgiftsområdet. Dessa prioriteringar är Agenda 2030, demokrati och mänskliga rättigheter, rättsstatens principer, dialog och medling, fred och säkerhet samt jämställdhet. Arbetet bedrivs genom den feministiska utrikespolitiken och enligt den inriktning som regeringen redovisar för riksdagen i den årliga utrikesdeklarationen.

Jämställdhet, SRHR och agendan för kvinnor, fred och säkerhet

Mot bakgrund av den politiska inriktning som regeringen redovisar i propositionen behandlar utskottet i detta avsnitt ett antal motionsyrkanden som rör inriktningen för verksamheten inom utgiftsområdet och prioriteringar för Sveriges bredare utrikespolitik. Ett flertal förslag gäller jämställdhet, arbetet med SRHR samt genomförandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet. Dessa frågeområden är nära förbundna med varandra och är framträdande delar i Sveriges feministiska utrikespolitik.

Vid behandlingen av den feministiska utrikespolitiken i december 2019 konstaterade utskottet att politiken ska bidra till jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, inklusive genom att motverka alla former av diskriminering som begränsar kvinnors och flickors handlingsutrymme. Politiken ska också bidra till kvinnors representation och inflytande i beslutsprocesser på alla nivåer och inom alla områden. Utskottet framhöll behovet av att involvera och beakta såväl kvinnor och män som flickor och pojkar i arbetet med den feministiska utrikespolitiken. Vidare noterade utskottet nödvändigheten av att ha ett s.k. intersektionellt perspektiv i arbetet som tar hänsyn till att kvinnor, flickor, män och pojkar inte är homogena grupper utan att de har olika identitet, behov, inflytande och livsvillkor som påverkas av fler faktorer och diskrimineringsgrunder än kön, t.ex. etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, ålder, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och könsöverskridande identitet eller uttryck (skr. 2019/20:17, bet. 2019/20:UU6, rskr. 2019/20:147).

Vid behandlingen våren 2017 av regeringens skrivelse om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i svensk utrikespolitik konstaterade utskottet att värnandet av de mänskliga rättigheterna är en hörnsten i Sveriges samlade utrikespolitik. Dessa rättigheter, som är universella, odelbara och ömsesidigt samverkande, är centrala i sig själva men också i upprätthållandet av demokrati och rättsstatens principer. Samtidigt är demokratiska och rättsstatliga system en förutsättning för att de mänskliga rättigheterna ska kunna åtnjutas fullt ut. Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer måste därför behandlas integrerat (skr. 2016/17:62, bet. 2016/17:UU15, rskr. 2016/17:279). Utskottet upprepar sitt ställningstagande från behandlingen av den feministiska utrikespolitiken att demokrati inte är möjlig utan att halva befolkningen deltar och åtnjuter samma rättigheter,

representation och resurser som den andra hälften. Stärkt respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer bidrar dessutom till ökad frihet och en stärkt ställning för kvinnor och flickor.

Utskottet delar regeringens uppfattning att covid-19-pandemin har gjort arbetet med fredsfrämjande och fredsbyggande än mer relevant och att det även gäller arbetet med att främja demokrati och mänskliga rättigheter liksom att bekämpa ojämlikhet och brist på jämställdhet. Det är uppenbart att pandemin har drabbat kvinnor och flickor särskilt hårt och utskottet vill därför, i likhet med vad som framfördes i betänkandet om den feministiska utrikespolitiken, understryka vikten av att Sverige fortsätter att visa ledarskap som den globalt starkaste rösten för jämställdhet och för kvinnors och flickors rättigheter samt att respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer även framgent ska vara en av de främsta prioriteringarna i utrikespolitikens samtliga delar och genomsyra alla politikområden.

I betänkandet om den feministiska utrikespolitiken konstaterade utskottet även att könsrelaterat våld utgör ett av de allvarligaste strukturella och systematiska hoten mot kvinnors och flickors åtnjutande av mänskliga rättigheter. Utskottet vidhåller uppfattningen att det därför är centralt att regeringen fortsätter att arbeta mot alla former av könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor, inte minst barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt hedersrelaterat våld och förtryck.

SRHR är ett av den feministiska utrikespolitikens fokusområden. Det omfattar alla människors lika möjligheter, rättigheter och förutsättningar utan tvång, våld eller diskriminering bestämma över sin egen kropp, sexualitet och reproduktion. Utskottet vill understryka att tillgång till SRHR är en grundläggande mänsklig rättighet och konstaterar att arbetet bl.a. omfattar att motverka barnäktenskap och könsstympning, att främja tillgången till säkra och lagliga aborter och att verka för hbtqi-personers hälsa och rättigheter.

Frågor om hbtqi-personers rättigheter, som berörs i flera motioner, behandlades av utskottet senast våren 2020 i betänkande 2019/20:UU15. Utskottet konstaterade då att de internationella motsättningarna på SRHR-området vuxit i takt med att reaktionära krafter försöker inskränka allas åtnjutande av SRHR och att särskilt hbtqi-personer förvägras dessa rättigheter. Utskottet vill betona att det i arbetet för allas åtnjutande av de mänskliga rättigheterna är centralt att värna individen som rättighetsbärare och de mänskliga rättigheternas universalitet. För utskottet är det en självklarhet att diskriminering av människor på grund av sexuell läggning och könsidentitet står i strid med den grundläggande och universella principen om alla människors lika värde och rättigheter. Utskottet understryker betydelsen av att Sverige fortsätter att vara en kraftfull röst för hbtqi-personers lika värde och rättigheter inom utrikespolitiken, biståndspolitiken och i alla andra sammanhang.

Vid utskottets sammanträde den 29 april 2021 lämnade utrikesminister Ann Linde information om regeringens SRHR-arbete inom ramen för utrikesförvaltningens handlingsplan för feministisk utrikespolitik. Utskottet noterar att

handlingsplanen omfattar frågor om SRHR vid humanitära kriser samt arbete för att bekämpa barn- och tvångsäktenskap, för att främja tillgången till säkra och lagliga aborter och för att motverka diskriminerande normer som försvårar för kvinnor, flickor och hbtqi-personer att åtnjuta SRHR.

Två andra fokusområden för den feministiska utrikespolitiken handlar om kvinnors medverkan till att förebygga och lösa konflikter samt politiskt deltagande och inflytande inom alla samhällssektorer. I arbetet för kvinnors ökade deltagande och inflytande i fredsarbetet är FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 med efterföljande resolutioner ett centralt verktyg. Dessa resolutioner bildar tillsammans en agenda för kvinnor, fred och säkerhet som syftar till att främja kvinnors ökade deltagande i fredsarbetet, att bekämpa sexuellt och könsrelaterat våld i konflikter och att betona jämställdhetens nyckelroll i byggandet av fredliga samhällen. Enligt utskottet är jämställdhet och respekt för folkrätten, inklusive de mänskliga rättigheterna och den internationella humanitära rätten, grundläggande förutsättningar för långsiktigt hållbar fred och säkerhet. Utskottet vill därför på nytt framhålla att agendan för kvinnor, fred och säkerhet bör vara en naturlig och integrerad del av allt arbete för fred och säkerhet och att agendan bör präglas både det dagliga och det långsiktiga arbetet i alla olika internationella sammanhang.

Kvinnors och flickors ökade deltagande i alla delar av fredsarbetet är, som utskottet framförde i behandlingen av den feministiska utrikespolitiken, inte bara en fråga om rättigheter och jämställdhet. Det är också en förutsättning för hållbar fred. Det är mot den bakgrunden välkommet att regeringen, som beskrivs i budgetpropositionen, avser att fortsätta arbetet för att säkerställa kvinnors meningsfulla och lika deltagande i konfliktförebyggande, krishantering, konfliktlösning och fredsbyggande. Utskottet anser att Sverige bör fortsätta att verka för att öka kvinnors deltagande och inflytande på alla nivåer.

Utskottet konstaterar att kvinnor och flickor i många konflikter är direkta måltavlor för sexuellt och könsrelaterat våld och att våldtäkt i väpnade konflikter kan vara en krigsförbrytelse. Det är enligt utskottet viktigt att Sverige fortsätter att arbeta för att brottsoffer ska få gottgörelse och att förövare ställs till svars. Straffrihet för konfliktrelaterat sexuellt våld försvårar försoningsprocesser och undergräver fredsbyggande. Utskottet upprepar med eftertryck sitt ställningstagande från behandlingen av den feministiska utrikespolitiken att inget annat än nolltolerans kan accepteras på detta område.

När det gäller motionsyrkandena om ICC:s arbete mot sexuellt våld har utskottet tidigare avstyrkt ett likalydande förslag, bl.a. med hänvisning till att Sverige inom ramen för samarbetet med ICC arbetar aktivt för att motverka straffrihet för förövare av sexuellt och könsrelaterat våld och att ICC:s åklagarkontor i sitt policydokument om sexuellt och könsbaserat våld åtagit sig att löpande förbättra kapaciteten att effektivt behandla ärenden som gäller våld av sexuell karaktär (skr. 2016/17:62, bet. 2016/17:UU15, rskr. 2016/17:279). Utskottet noterar att åklagarkontoret har fortsatt arbetet inom sin strategiska plan för 2019–2021 där ett målområde är att utveckla

förhållningssättet till offer för sexuellt och könsbaserat våld. Utskottet vidhåller därmed uppfattningen att yrkandet inte bör tillstyrkas.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att de förslag som framställs i motionerna i hög grad överensstämmer med den inriktning för politiken som regeringen har redovisat och utskottet ser inte anledning för riksdagen att göra något kompletterande tillkännagivande om detta. Utskottet avstyrker därmed samtliga motioner som behandlas i detta avsnitt, dvs. motionerna 2020/21:170 yrkandena 1, 3, 11 och 13, 2020/21:674 yrkandena 7, 9 och 10, 2020/21:2631 yrkande 18, 2020/21:2776 yrkande 24, 2020/21:3258 yrkandena 9 och 12, 2020/21:3261 yrkande 17, 2020/21:3278 yrkande 6, 2021/22:449 yrkandena 1, 5–7, 10 och 11, 2021/22:2584 yrkandena 4, 6 och 7, 2021/22:3246 yrkandena 51–53, 2021/22:3247 yrkandena 6 och 7, 2021/22:3666 yrkande 131, 2021/22:3777 yrkandena 1–4, 18 och 19, 2021/22:3883 yrkande 23, 2021/22:3963 yrkandena 14 och 18 samt 2021/22:3999 yrkandena 6 och 7.

Andra frågor med anknytning till verksamheten inom utgiftsområde 5

Som utskottet anført ovan finns det en växelverkan mellan mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer som innebär att dessa områden behöver behandlas integrerat och samstämmigt i utrikespolitikens samtliga delar, dvs. inom utrikes- och säkerhetspolitiken, det internationella utvecklingssamarbetet och handels- och främjandepolitiken. Utskottet har i sin behandling av Sveriges feministiska utrikespolitik också uppmärksammat att mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer är grundförutsättningar för att uppnå hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Därmed omfattar kravet på samstämmighet även den nationellt inriktade politiken, i enlighet med det mål för Sveriges genomförande av Agenda 2030 som riksdagen har beslutat om (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154).

Arbetet för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i världen har lidit stor skada under hanteringen av covid-19-pandemin. Utvecklingen är djupt bekymmersam och som regeringen anför i budgetpropositionen är svenska satsningar på dessa områden kanske mer relevanta nu än någonsin tidigare. Utskottet delar den oro som återspeglas i några motioner för att de smittskyddsåtgärder som stater världen över har vidtagit och som inneburit begränsningar av människors fri- och rättigheter kan komma att innebära permanenta inskränkningar. Som framgick av den föredragning om pandemins konsekvenser för demokrati och mänskliga rättigheter som International Idea gav utskottet vid sammanträdet den 29 april 2021 har pandemihanteringen accelererat och fördjupat redan tidigare iakttagna negativa tendenser och framför allt inneburit begränsningar av den personliga integriteten och säkerheten samt av yttrandefrihet och mediernas oberoende. Detta behöver enligt utskottet följas upp och utvärderas, sannolikt under lång tid framöver. Samtidigt vill utskottet uppmärksamma att det enligt Ideas föredragning också finns erfarenheter som ingjuter hopp om framtiden. Stabila

demokratier har överlag kunnat hantera pandemin inom ramen för sina konstitutionella system, och nytänkande kring politiska processer och genomförandet av val, bl.a. med hjälp av digitala lösningar, kan i förlängningen bidra till en demokratisk vitalisering med ökad effektivitet och höjt deltagande.

I sammanhanget påminner utskottet om att demokrati är det styrelseskick som ger människor störst möjlighet att påverka samhället och sina egna liv och som skapar bäst förutsättningar att värna och stärka respekten för de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer. I likhet med vad som framfördes i betänkande 2019/20:UU15 stöder utskottet regeringens ambition i den s.k. demokratisatsningen att i alla sammanhang stå upp för demokratiska principer, växla upp det utvecklingssamarbete som syftar till att stärka demokrati och låta demokratiperspektivet genomsyra utrikesförvaltningens arbete, spänna över den samlade utrikespolitiken och alla Utrikesdepartementets områden. I betänkandet betonade utskottet även vikten av att stödja civilsamhällets organisationer och aktörer för att stärka demokratin, och att civilsamhällets utrymme ska vara ett viktigt ämne för Sveriges relationer inom multilaterala organisationer och med andra länder samt att det är av största vikt att uppmärksamma och fortsätta att stödja enskilda försvarare av de mänskliga rättigheterna.

Utskottet vidhåller dessa uppfattningar och avstyrker motionerna 2020/21:3278 yrkandena 1–3 och 5, 2021/22:3246 yrkandena 1 och 2, 2021/22:3777 yrkande 17 och 2021/22:3999 yrkandena 1–3 och 5, eftersom de i allt väsentligt överensstämmer med den förda politiken.

När utskottet våren 2017 behandlade regeringens skrivelse om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i svensk utrikespolitik framhöll utskottet att en annan hörnsten i svensk utrikespolitik, vid sidan av mänskliga rättigheter, är att verka för att folkrätten respekteras och att detta inkluderar att stärka de institutioner som är satta att försvara folkrätten (skr. 2016/17:62, bet. 2016/17:UU15, rskr. 2016/17:279). Med anledning av de motioner som tar upp efterlevnaden av FN:s havsrättskonvention påminner utskottet även om behandlingen av regeringens Arktisstrategi där utskottet betonade vikten av att rätten till fri sjöfart längs Nordost- respektive Nordvästpassagen upprätthålls i enlighet med havsrätten och att tvister om begränsningar av den fria sjöfarten löses med diplomatiska medel (skr. 2020/21:7, bet. 2020/21:UU6, rskr. 2020/21:217). Vidare noterade utskottet i behandlingen av regeringens Kinaskrivelse i december 2019 att regeringen kommer att ställa krav på att Kina, mot bakgrund av landets selektiva engagemang för folkrätten och agerande i Syd kinesiska havet, följer sina folkrättsliga förpliktelser och tar ansvar för ett regelbaserat multilateralt samarbete och agerande i enlighet med folkrätten (prop. 2019/20:18, bet. 2019/20:UU4, rskr. 2019/20:118). Utskottet uppmärksammar också att EU:s ministerråd den 10 maj 2021 godkände slutsatser om säkerhet och försvar i vilka rådet efterlyser en ytterligare förstärkning av EU:s roll som global garant för sjöfartsskyddet i syfte att främja internationell rätt, särskilt FN:s havsrättskonvention, försvara EU:s intressen och upprätthålla friheten till

sjöfart (rådets dokument 8396/21). Utskottet vidhåller uppfattningen från behandlingen av Arktisskrivelsen att Sverige bör verka för att folkrätten, inklusive havsrätten, respekteras. Det är i svenskt intresse att upprätthålla den regelbaserade världsordningen som ytterst ligger till grund för fred och stabilitet. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2020/21:3204 yrkande 12 och 2021/22:3246 yrkande 12.

Utskottet noterar att regeringen i augusti 2020 beslutade att inrätta ett kunskapscentrum om Ryssland och Östeuropa vid Utrikespolitiska institutet. Centrumet inledde sin verksamhet i maj 2021 med fokus på att bygga upp ny och förstärka existerande kompetens om regionen och tillhandahålla en plattform för samarbete med andra svenska institutioner som är verksamma inom området. Utskottet anser att det är angeläget att stärka kunskapsbasen om situationen och utvecklingen i Ryssland och Östeuropa. Det främjar Sveriges säkerhet och bidrar till Sveriges förmåga att utveckla mellanfolkliga relationer och att stärka samarbetet med Ryssland och övriga länder i regionen. Utskottet ser emellertid inte anledning att som föreslås i tre motioner söka Natoackreditering för detta. Följaktligen avstyrker utskottet motionerna 2019/20:2830 yrkande 10, 2020/21:3204 yrkande 16 och 2021/22:3246 yrkande 8.

När det gäller motionerna om svenskar som sitter grundlöst frihetsberövade i andra länder påminner utskottet om att riksdagen i januari 2021 gjorde ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en oberoende undersökningskommission för att utvärdera regeringens och berörda myndigheters arbete för att uppnå en frigivning av Gui Minhai och Dawit Isaak, som suttit frihetsberövade under flera år i Kina respektive Eritrea (bet. 2020/21:UU7, rskr. 2020/21:160). Regeringen beslutade den 10 juni 2021 om direktiv för en undersökningskommission i enlighet med riksdagens tillkännagivande (dir. 2021:40). Den 17 november 2021 antog riksdagen bestämmelser om sekretess för uppgifter hos kommissionen (prop. 2021/22:30, bet. 2021/22:KU8, rskr. 2021/22:35). Undersökningskommissionen ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 mars 2022. Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter att prioritera arbetet för frigivning av de svenskar som berörs av det nämnda tillkännagivandet och även av andra personer i en liknande situation. Mot bakgrund av det pågående arbetet ser dock utskottet inte anledning för riksdagen att göra ytterligare tillkännagivanden om detta till regeringen. Utskottet avstyrker därför motionerna 2021/22:3246 yrkandena 15 och 47, 2021/22:3777 yrkande 13 och 2021/22:3971 yrkande 3.

Under det förra riksmötet avstyrkte utskottet ett likalydande förslag som nu framställts i en motion om att utesluta diktaturer från FN:s råd för mänskliga rättigheter (bet. 2020/21:UU8). Utskottet vidhåller uppfattningen att både Sverige och EU måste fortsätta att vara starka aktörer i FN:s råd för mänskliga rättigheter (MR-rådet) för att främja respekten för de mänskliga rättigheterna, och utskottet understryker på nytt att det är viktigt för MR-rådets trovärdighet att de länder som ingår i rådet respekterar de mänskliga rättigheterna. Enligt utskottet är EU en central aktör i det globala arbetet för mänskliga rättigheter,

demokrati och rättsstatens principer. Som utskottet noterade i det ovannämnda betänkandet är en stärkt roll för MR-rådet angett som en prioritet i EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024. Utskottet anser att försök att urholka, försvaga, relativisera och omtolka de mänskliga rättigheterna och deras universalitet måste bekämpas. Utskottet ser dock inte anledning för riksdagen att rikta ett tillkännagivande om detta till regeringen. Följaktligen avstyrker utskottet motion 2021/22:3999 yrkande 4.

Med anledning av motionsförslagen om ett bindande FN-fördrag om företag och mänskliga rättigheter konstaterar utskottet att hållbart företagande intar en självklar plats i en modern näringspolitik. I sitt yttrande till näringsutskottet över regeringens skrivelse 2015/16:69 om en politik för hållbart företagande gav utskottet stöd för principen att företag som är verksamma i Sverige eller i utlandet bör tillämpa de internationella riktlinjerna för hållbart företagande oavsett var de bedriver sin verksamhet (ytr. 2015/16:UU4y). I arbetet med hållbart företagande har utskottet lyft fram den sociala dimensionen, som inkluderar bl.a. anständiga arbetsvillkor, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Utskottet noterar att MR-rådet i juni 2014 tillsatte en arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta ett förslag till ett bindande fördrag om multinationella och andra företags agerande i fråga om mänskliga rättigheter. Vid arbetsgruppens sjunde möte den 25–29 oktober 2021 var ett tredje fördragsutkast föremål för diskussion. Ett uppdaterat fjärde utkast ska läggas fram för ytterligare förhandlingar vid arbetsgruppens nästa möte under 2022. Vidare noterar utskottet att Europaparlamentet i mars 2021 antog en resolution med en uppmaning till EU-kommissionen att föreslå ett förhandlingsmandat för att unionen på ett konstruktivt sätt ska delta i förhandlingarna om ett bindande FN-instrument (P9_TA(2021)0073). Vid utskottets sammanträde den 23 september 2021 informerade Utrikesdepartementet om ett kommande EU-initiativ om hållbar bolagsstyrning med bestämmelser om tillbörlig aktsamhet i fråga om mänskliga rättigheter och miljö. Enligt den nu tillgängliga planeringen kan kommissionen komma att presentera ett sådant förslag i början av december 2021. Utskottet konstaterar att det pågår verksamhet på olika nivåer för att stärka företagans ansvar för att deras verksamhet inte innebär kränkningar av de mänskliga rättigheterna, och utskottet avstyrker med hänvisning till det motionerna 2020/21:250 yrkande 16 och 2021/22:443 yrkande 5.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden i bilaga 4 som har beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns förslag i ett antal motioner som är föremål för förenklad motionsberedning enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 (bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335) och i enlighet med promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2018–2022 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2018.

Utskottet har vid en genomgång och beredning noterat att de motioner som finns i bilaga 4 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott dessa motioner.

Reservationer

1. Politikens inriktning, punkt 2 (C)

av Kerstin Lundgren (C) och Magnus Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 8, 12, 15, 47 och 51–53,

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 6 och 7 samt

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 131 och

avslår motionerna

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 10,

2020/21:170 av Yasmine Posio m.fl. (V) yrkandena 1, 3, 11 och 13,

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16,

2020/21:674 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkandena 7, 9 och 10,

2020/21:2631 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 18,

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 24,

2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 12 och 16,

2020/21:3258 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 9 och 12,

2020/21:3261 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 17,

2020/21:3278 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 1–3, 5 och 6,

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 5,

2021/22:449 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 1, 5–7, 10 och 11,

2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 4, 6 och 7,

2021/22:3777 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1–4, 13 och 17–19,

2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 23,

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 14 och 18,

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 3 och

2021/22:3999 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1–7.

Ställningstagande

Den liberala världsordningen som byggdes upp efter andra världskriget kännetecknas av multilateralt samarbete, internationella institutioner, frihandel, säkerhetssamarbete och en för de demokratiska länderna gemensam strävan efter mänskliga rättigheter.

Denna liberala världsordning är inte utan brister men har likväl skapat välstånd, stabilitet och möjligheter för världens stater att lösa gemensamma

problem tillsammans. Den är därför värd att kämpa för och det bör ligga i kärnan av Sveriges utrikespolitik att försvara och främja den liberala demokratin. Det innebär en utrikespolitik som försvarar och främjar demokrati och mänskliga rättigheter, som stöttar rättstatsuppbyggnad, som motverkar korruption, som stärker kvinnors rättigheter och möjligheter och som stärker vårt samarbete med andra demokratier.

Detta går hand i hand med en politik för utvecklingssamarbete som står upp för enprocentsmålet och fokuserar på mänskliga rättigheter, med en handelspolitik som främjar frihandel och med en säkerhets- och försvarspolitik som innebär att Sverige tar ett större ansvar för vår och våra samarbetspartners gemensamma säkerhet. I en tid med nya utmaningar i form av växande förtryck i världen, fler auktoritära ledare och färre demokratiska länder måste Sverige vara en tydlig röst för den liberala demokratin.

Ryssland är ett av de länder som har utvecklats i auktoritär riktning. Vid sidan av det interna förtrycket rustar Ryssland militärt och använder vapenmakt mot sina grannländer på ett sätt som har underminerat hela den europeiska säkerhetsordningen. Hot om militärt våld kombineras med andra metoder som propaganda, korruption och hybridkrigföring, genom vilka Ryssland försöker påverka andra länders val och demokratiska integritet. Kunskapen om Ryssland och dess påverkansmetoder behöver bli större bland allmänheten. I Sverige finns erkänt goda kunskaper om Ryssland och rysk försvars- och säkerhetspolitik. Denna kompetens är eftertraktad även av andra länder. Vi vill att Sverige ska påbörja en process för att i dialog med Nato etablera ett Nato Center of Excellence för Rysslandskunskap i Sverige.

Kina är i dag en stormakt och en strategisk aktör som underminerar den internationella rättsordningen genom att negligera domslut som inte går dess väg och skapa egna strukturer där värden som mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer inte gäller. Den kinesiska aggressionen mot Taiwan fortsätter, bl.a. genom en tydlig konflikteskalering i Sydkinesiska havet och kinesiska militära, diplomatiska och ekonomiska påtryckningar mot Taiwan. Det är därför viktigt att Kina, liksom alla stater, respekterar FN:s havsrättskonvention och Permanenta skiljedomstolens beslut från 2016 att de kinesiska anspråken i Sydkinesiska havet saknar laglig grund.

De svenska medborgarna Gui Minhai och Dawit Isaak är alltså fängslade. Ansträngningar att få dem fria genom s.k. tyst diplomati har inte gett resultat. Vi anser därför att regeringen måste ändra strategi nu och tydligt arbeta för att de omedelbart ska släppas fria.

Vi anser att den feministiska utrikespolitiken ska ha ett liberalt angreppssätt med utgångspunkt i frihet från förtryck och individens rättigheter. Med ett sådant fokus hade en liberal feministisk utrikespolitik med självklarhet tagit sig an rätten till utbildning för flickor och pojkar, varje människas rätt till sin kropp och sin hälsa, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), rätten till ägande och självbestämmande och inte minst rätten till inflytande och makt i samhället. Med ett tydligare liberalt perspektiv skulle inte andra minoriteter, hbtqi-personer eller för den delen små pojkar riskera att

osynliggöras på det sätt som görs genom det ensidiga fokus på flickor och kvinnor som präglar regeringens feministiska utrikespolitik. Vi tycker att det är viktigt att utveckla och förtydliga uppdraget till utlandsmyndigheterna att jobba med jämställdhet och hbtqi-personers rättigheter samt att utlandsmyndigheterna i hela sin verksamhet aktivt ska stötta civilsamhällets aktörer.

Jämställdhet är såväl ett mål i sig som en förutsättning för att kunna utrota fattigdomen och ofriheten i världen. Det är därför viktigt att bekämpa anti-liberala och traditionella värderingar som i många samhällen cementerar patriarkala strukturer. Kvinnors, flickors och hbtqi-personers lika rätt till politiskt inflytande och beslutsfattande, ekonomisk egenmakt, SRHR, frihet från våld och rätt till fred och säkerhet är fundamentalt.

Samtidigt som jämställdhet är ett fundamentalt mål i sig är det också en effektiv strategi för att uppnå hållbar utveckling. När flickor och kvinnor får bättre tillgång till formella arbeten, politiska positioner, utbildning, landrättigheter och är fria från könsrelaterat våld så ökar deras välbefinnande och egenmakt. Därmed ökar också deras förutsättningar att som aktiva aktörer bidra till de samhällen som de lever i och till en hållbar utveckling.

När kvinnor involveras i fredsprocesser blir förutsättningarna för en varaktig fred bättre. Det är därför viktigt att kvinnor deltar i fredsförhandlingar men också att deras meningsfulla deltagande säkerställs i olika investerings- och infrastrukturprogram som finansieras av Världsbanken och Internationella valutafonden i återuppbyggnaden av länder efter en konflikt.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

2. Politikens inriktning, punkt 2 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:170 av Yasmine Posio m.fl. (V) yrkandena 1, 3, 11 och 13,

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16,

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 5 och

2021/22:449 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 1, 5–7, 10 och 11 samt avslår motionerna

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 10,

2020/21:674 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkandena 7, 9 och 10,

2020/21:2631 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 18,

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 24,

2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 12 och 16,

2020/21:3258 av Gulan Avci m.fl. (L) yrkandena 9 och 12,

2020/21:3261 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 17,
2020/21:3278 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 1–3, 5 och 6,
2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 4, 6 och 7,
2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 8, 12, 15, 47 och 51–53,
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 6 och 7,
2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 131,
2021/22:3777 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1–4, 13 och 17–19,
2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 23,
2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 14 och 18,
2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 3 och
2021/22:3999 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1–7.

Ställningstagande

Världen över begränsas och hotas kvinnors liv av diskriminerande lagstiftningar och samhällsnormer. Könsdiskriminering är en stor orsak till fattigdom, och jämställdhet är en viktig faktor för fred och demokrati. För att uppnå en jämlik och jämställd värld där alla är fria att leva sina liv som de själva önskar måste kvinnor finnas med i de beslutande församlingarna och i alla former av beslutsprocesser på samtliga nivåer i samhället så att makt fördelas jämnt mellan kvinnor och män.

Kvinnors demokratiska inflytande som beslutsfattare är emellertid fortfarande begränsat i många av världens länder. Kvinnors möjlighet att delta i politiska rörelser, uttrycka sina åsikter fritt, kandidera i val och bli valda till beslutande församlingar är en avgörande faktor i den demokratiska utvecklingen. För att uppnå verklig demokrati måste kvinnors deltagande öka. Detta kräver aktivt arbete för jämställdhet på alla nivåer i samhället. Jag anser därför att regeringen bör intensifiera insatserna för att främja en jämställd fördelning av makt i världen och för att aktivt uppmuntra kvinnor och stärka dem i deras strävan att nå politisk makt på olika nivåer.

Rätten till hälsa, till sin sexualitet och att bestämma över sin kropp är grundläggande mänskliga rättigheter. I många delar av världen möter dock människor oavsett kön inskränkningar i sin tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Förutom det lidande som det orsakar den enskilde innebär inskränkningar i SRHR även ett av de största hindren för demokrati, ekonomisk utveckling och fattigdomsbekämpning. Att kvinnor äger rätten till sin egen kropp och själva beslutar om de vill skaffa barn och i så fall när och hur är en förutsättning för att få makt över sitt eget liv. Det är en nödvändighet för såväl ett jämställt som ett jämlikt samhälle med en rättvis fördelning av makt och resurser. Utan stora satsningar på SRHR kommer det att bli svårt att göra framsteg inom någon del av utvecklingspolitiken. Sveriges nationella SRHR-strategi är ett viktigt steg för en modern syn på sex och jämställdhet. Jag anser att regeringen bör anta en liknande global strategi som

ett verktyg i det internationella arbetet och för att konkretisera vad en feministisk utrikespolitik innebär när det kommer till SRHR.

Ett annat område med växande utmaningar är arbetet med SRHR-frågor i humanitära kriser. Det pågår flera utdragna konflikter runt om i världen och fler människor än någonsin tidigare befinner sig i dag på flykt. Människor lever också på flykt under allt längre tid. Behoven är enorma i konfliktområden och i flyktingläger. Det handlar om att motarbeta barnnäktenskap och sexualiserat våld och att säkra tillgången till preventivmedel, säkra aborter och mödravård. Flera organisationer har börjat ställa om sin verksamhet för att förstärka sitt arbete med SRHR i humanitära kriser. Eftersom FN är den givna aktören för att samordna detta arbete anser jag att Sverige bör verka för ett ökat stöd till SRHR inom FN:s humanitära insatser.

Människor med funktionsnedsättningar nekas ofta full tillgång till SRHR, vilket i sin tur riskerar att leda till bl.a. en undermålig hälsovård, bristande delaktighet i samhället och att man inte fullt ut får del av de mänskliga rättigheterna. Det finns t.ex. belägg för att personer med funktionsnedsättning oftare utesluts från sexualundervisningsprogram och att unga människor med funktionsnedsättning är mer utsatta för våld och sexuellt våld än andra jämna åriga och dessutom har svårare att få upprättelse. Det gäller i synnerhet unga kvinnor och flickor. Att ha en funktionsnedsättning ökar också risken för att utsättas för både trafficking och tvångsarbete. Sverige bör därför i högre utsträckning säkerställa att rättigheter för personer med funktionsnedsättning synliggörs inom SRHR-arbetet.

Den internationella agendan för kvinnor, fred och säkerhet, som utgår från resolution 1325 som FN:s säkerhetsråd antog 2000, baseras på grundläggande principer om deltagande, konfliktförebyggande och skydd. I uppföljande resolutioner har säkerhetsrådet bl.a. slagit fast att hållbar internationell fred och säkerhet förutsätter ett ökat deltagande av kvinnor i att förebygga, hantera och lösa konflikter liksom i fredsbyggande och återuppbyggande efter en konflikt. Agendan är ett viktigt verktyg för att uppvärdera kvinnors säkerhet och jag ser ett stort behov av att stärka och intensifiera arbetet med att genomföra den. Ett problem i detta avseende är bristen på strukturella förändringar i de institutioner och länder som har mest makt. Det gäller även FN som inte inkluderar agendan för kvinnor, fred och säkerhet i sina resolutioner. Sverige bör därför verka för att resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet ska få genomslag i samtliga resolutioner som säkerhetsrådet behandlar.

En annan del av genomförandet av agendan för kvinnor, fred och säkerhet handlar om att stärka kvinnors rättigheter och deltagande i fredsprocesser, bl.a. genom en ökad andel kvinnor i t.ex. fredsfrämjande insatser. Ett jämlikt deltagande mellan kvinnor och män i fredsprocesser är nödvändigt för hållbar fred och mänsklig säkerhet. Jag anser därför att Sverige inom FN bör verka för att kvinnors deltagande i fredsprocesser ska öka.

Inom agendan för kvinnor, fred och säkerhet har FN:s säkerhetsråd även antagit en rad resolutioner om sexuellt våld. Säkerhetsrådet har bl.a. erkänt att sexuellt våld bidrar till att konflikter förstärks och att fredsprocesser hejdas. I

resolutionerna slås också fast att våldtäkt kan utgöra ett krigsbrott och att förövarna ska ställas inför rätta. FN:s resolutioner är ett viktigt verktyg i arbetet med att förhindra sexuellt våld i väpnade konflikter. Detta arbete måste bedrivas på flera fronter. En är att motverka straffrihet och jag anser därför att Sverige bör verka för att Internationella brottmålsdomstolen (ICC) ska ha kompetens och resurser för att kunna utreda misstankar om sexuellt våld och för att samla in bevis mot förövare.

Transnationella företag dominerar i dag både världsekonomin och kontrollen av jordens naturresurser. Detta ger företagen stor makt att bestämma inriktningen för vår globala utveckling. Det finns många exempel på att transnationella företag exploaterar naturresurser utan hänsyn till lokalbefolkningen, mänskliga rättigheter eller miljön. I många fall leder detta till försämringar i lokalbefolkningens möjlighet till självförsörjning och tillgång till livsnödvändiga resurser. Det kan också leda till föroreningar av naturen som lokalbefolkning och djur tvingas leva i. Dessutom har lokala miljö- och urfolksaktivister som motsätter sig de transnationella företagens framfart utsatts för förföljelse, hot och t.o.m. mord.

Inom FN pågår förhandlingar om ett bindande fördrag med regler för hur företag måste förhålla sig till de mänskliga rättigheterna. Fördraget är ett sätt att hålla nationer ansvariga för vad deras företag gör även när de verkar inom andra länder. Jag anser att regeringen bör verka för att FN ska anta det bindande fördraget.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

3. Politikens inriktning, punkt 2 (L)

av Joar Forssell (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3258 av Gulan Avcı m.fl. (L) yrkandena 9 och 12,

2020/21:3261 av Barbro Westerholm m.fl. (L) yrkande 17,

2020/21:3278 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkandena 1–3, 5 och 6,

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 14 och 18,

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkande 3 och

2021/22:3999 av Joar Forssell m.fl. (L) yrkandena 1–7 och

avslår motionerna

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 10,

2020/21:170 av Yasmine Posio m.fl. (V) yrkandena 1, 3, 11 och 13,

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 16,

2020/21:674 av Sara Gille m.fl. (SD) yrkandena 7, 9 och 10,

2020/21:2631 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 18,
2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 24,
2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 12 och 16,
2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) yrkande 5,
2021/22:449 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkandena 1, 5–7, 10 och 11,
2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 4, 6 och 7,
2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 1, 2, 8, 12, 15, 47 och 51–53,
2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 6 och 7,
2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 131,
2021/22:3777 av Hans Wallmark m.fl. (M) yrkandena 1–4, 13 och 17–19 samt
2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD) yrkande 23.

Ställningstagande

Målet för en liberal utrikespolitik är att främja demokrati. Öppna demokratiska samhällen är en förutsättning för att skapa och garantera frihet för den enskilde individen. Fria val, grundlagsfästa individuella rättigheter, en rättsstat, marknadsekonomi, privat ägande och oberoende medier är alla nödvändiga beståndsdelar för att skapa ett gott samhälle. Jag anser därför att demokrati bör vara det övergripande målet för Sveriges utrikespolitik. Ett sådant övergripande mål måste innebära att Sverige avstår från alla ställningstaganden som riskerar att leda till en utveckling i motsatt riktning. Det betyder att Sverige inte får tveka inför att kalla diktaturer vid deras rätta namn. Sverige måste bedriva en mer konsekvent utrikespolitik och inte vika ned sig av bekvämlighetsskäl när demokrati och mänskliga rättigheter kränks.

Ett led i den liberala utrikespolitiken är att stärka de krafter som i olika länder står emot den auktoritära maktens anspråk och som hävdar den enskilda människans frihet och värdighet. Under coronapandemin har många länder infört tillfälliga restriktioner som inkräktar på individens frihet. Sverige bör i utrikespolitiken bevaka och verka för att dessa inskränkningar inte permanentas av auktoritära regimer.

Vidare anser jag att Sverige för att ha en feministisk utrikespolitik tydligare måste verka för att kvinnor och flickor världen över ska åtnjuta sina mänskliga rättigheter, inklusive rätten till sin egen kropp. Jag anser därför att Sveriges politik för mänskliga rättigheter ska prioritera kvinnors och flickors friheter, rättigheter och möjligheter. Jämställdhetsarbetet måste genomsyra utrikespolitikens samtliga ämnesområden och drivas framåt med ledning av skarpare målsättningar än i dag.

Varje kvinna har rätt att bestämma över sin kropp. En del i detta är att aborter ska vara lättillgängliga och säkra. Det internationella arbetet för rätten till abort behöver fortsätta. Motståndet mot kvinnors rätt till abort är mycket hårt i stora delar av världen. Jag anser att Sverige i internationella sammanhang ska vara pådrivande för kvinnors rätt att bestämma över sin egen kropp.

Målet på lång sikt ska vara att rätten till abort erkänns som en del av de mänskliga rättigheterna.

Sverige är ett av de länder som tydligast lyfter fram hbtqi-personers rättigheter i utrikespolitiken. Eftersom frågorna är kontroversiella i många länder är Sveriges engagemang särskilt betydelsefullt. Sverige måste inom ramen för alla kontakter med andra länder stärka arbetet för kvinnors och hbtqi-personers rättigheter.

Jag anser att det ska införas ett demokratikrav för medlemskap i FN:s råd för mänskliga rättigheter. Det är orimligt att några av världens värsta diktaturer ska diktera FN:s arbete för mänskliga rättigheter. Om det fortsätter kommer institutionen att förlora sin legitimitet. Vidare bör svenska ambassader tydligare prioritera arbetet för att främja demokrati och mänskliga rättigheter. Ambassaderna i icke-demokratiska länder ska ha en särskild uppgift att stötta den demokratiska oppositionen i landet och erbjuda demokratiaktivister en frizon.

Kina trampar på individens demokratiska rättigheter. Sverige bör genom utrikespolitiken ge ökat stöd till demokrater i Kina och uppmärksamma konkreta fall, t.ex. politiska fångar som Gui Minhai. En oberoende undersökningskommission arbetar nu för att granska Sveriges agerande i såväl Gui Minhais fall som fallet med Dawit Isaak. Det är av största vikt att undersökningskommissionens arbete inte avhåller den svenska regeringen från att göra allt som står i dess makt för att Gui Minhai, liksom Dawit Isaak och andra i motsvarande situation, ska frigges omedelbart.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (SD)

Markus Wiechel (SD), Björn Söder (SD) och Mats Nordberg (SD) anför:

Sverigedemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2021/22:3938. Under finansutskottets beredning av rambeslutet i budgetprocessen justerade ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna sina respektive motionsyrkanden och lade fram ett gemensamt förslag som framgår av betänkande 2021/22:FiU1. Riksdagen biföll detta förslag den 24 november 2021.

Det rambeslut för budgeten som riksdagen fattat bygger således på ett gemensamt budgetförslag från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Eftersom utrikespolitikens inriktning hanteras av regeringen och inte främst är en budgetfråga, föreslås ingen gemensam inriktning för utrikespolitiken i budgetförslaget från dessa partier. Vi väljer därför att ställa oss bakom utskottets förslag att riksdagen ska bifalla propositionen och avslå Sverigedemokraternas kommittémotion med den motivering som utskottet ger.

Sverigedemokraternas förslag till statens budget för 2022 inom utgiftsområde 5 som lades fram med anledning av budgetpropositionen finns i kommittémotion 2021/22:3903, som redovisas i motionssammanfattningen i detta betänkande.

2. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (C)

Kerstin Lundgren (C) och Magnus Ek (C) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 24 november 2021 fastställt att de samlade utgifterna inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan inte får överstiga 2 235 117 000 kronor 2022 (bet. 2021/22:FiU1). Eftersom Centerpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan vi inte reservera oss till förmån för detta förslag. Centerpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer vi att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Centerpartiets politik inom utgiftsområde 5.

Centerpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2021/22:4121. Motionen behandlas i betänkande 2021/22:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservationerna 2 och 6 i det betänkandet.

Centerpartiets förslag till statens budget för 2022 inom utgiftsområde 5 finns i kommittémotion 2021/22:4144, som redovisas i motionssammanfattningen i detta betänkande.

3. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (V)

Håkan Svenneling (V) anför:

I slutskedet av beredningen av rambeslutet i budgeten för 2022, två dagar före planerad justering, inkom Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna med ett gemensamt budgetförslag, vilket har försvårat processen. Utgångspunkten för Vänsterpartiets del är dock vår egen budgetmotion som i vanlig ordning förhåller sig till regeringens proposition. När vårt förslag till budget föll i kammaren valde vi att i andra hand stödja regeringens budgetförslag, som vi anser i sin helhet är bättre för Sverige än Moderaternas, Sverigedemokraternas och Kristdemokraternas förslag, eftersom det baseras på andra utgångspunkter än de nationalkonservativa värderingar som genom-syrar trepartiförslaget.

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen biföll trepartiförslaget och därmed har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den jag önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslags-fördelningen inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Vänsterpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2021/22:3278. Motionen behandlas i betänkande 2021/22:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservationerna 3 och 7 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 5.

Vänsterpartiets förslag till statens budget för 2022 inom utgiftsområde 5 läggs fram i partimotion 2021/22:3186, som redovisas i motions-sammanfattningen i detta betänkande.

4. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (KD)

Gudrun Brunegård (KD) anför:

Kristdemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2021/22:4221. Under finansutskottets beredning av rambeslutet i budget-processen justerade ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna sina respektive motionsyrkanden och lade fram ett gemensamt förslag som framgår av betänkande 2021/22:FiU1. Riksdagen biföll detta förslag den 24 november 2021.

Det rambeslut för budgeten som riksdagen fattat bygger således på ett gemensamt budgetförslag från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Eftersom utrikespolitikens inriktning hanteras av regeringen och inte främst är en budgetfråga, föreslås ingen gemensam inriktning för utrikespolitiken i budgetförslaget från dessa partier. Jag väljer därför att ställa mig bakom utskottets förslag att riksdagen ska bifalla propositionen och avslå Kristdemokraternas kommittémotion med den motivering som utskottet ger.

Kristdemokraternas förslag till statens budget för 2022 inom utgifts-område 5 som lades fram med anledning av budgetpropositionen finns i

kommittémotion 2021/22:3883, som redovisas i motionssammanfattningen i detta betänkande.

5. Statens budget inom utgiftsområde 5, punkt 1 (L)

Joar Forssell (L) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den jag önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 5. Liberalernas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat.

Liberalernas samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2021/22:4181. Motionen behandlas i betänkande 2021/22:FiU1, och vårt samlade förslag framgår av reservationerna 4 och 8 i det betänkandet. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 5.

Liberalernas förslag till statens budget för 2022 inom utgiftsområde 5 läggs fram i kommittémotion 2021/22:3943, som redovisas i motionssammanfattningen i detta betänkande.

6. Politikens inriktning, punkt 2 (M)

Hans Wallmark (M), Hans Rothenberg (M) och Helena Storckenfeldt (M) anför:

Under finansutskottets beredning av rambeslutet i budgetprocessen justerade ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna sina respektive motionsyrkanden och lade fram ett gemensamt förslag som framgår av betänkande 2021/22:FiU1. Riksdagen biföll detta förslag den 24 november 2021.

Det rambeslut för budgeten som riksdagen fattat bygger således på ett gemensamt budgetförslag från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Eftersom utrikespolitikens inriktning hanteras av regeringen och inte främst är en budgetfråga, föreslås ingen gemensam inriktning för utrikespolitiken i budgetförslaget från dessa partier. Vi väljer därför att ställa oss bakom utskottets förslag att riksdagen ska avslå de av Moderaternas parti- och kommittémotioner som behandlas i detta betänkande med den motivering som utskottet ger. Motionerna redovisas i motions-sammanfattningen i detta betänkande.

7. Politikens inriktning, punkt 2 (SD)

Markus Wiechel (SD), Björn Söder (SD) och Mats Nordberg (SD) anför:

Under finansutskottets beredning av rambeslutet i budgetprocessen justerade ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna sina respektive motionsyrkanden och lade fram ett gemensamt förslag som

framgår av betänkande 2021/22:FiU1. Riksdagen biföll detta förslag den 24 november 2021.

Det rambeslut för budgeten som riksdagen fattat bygger således på ett gemensamt budgetförslag från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Eftersom utrikespolitikens inriktning hanteras av regeringen och inte främst är en budgetfråga, föreslås ingen gemensam inriktning för utrikespolitiken i budgetförslaget från dessa partier. Vi väljer därför att ställa oss bakom utskottets förslag att riksdagen ska avslå de av Sverigedemokraternas kommittémotioner som behandlas i detta betänkande med den motivering som utskottet ger. Motionerna redovisas i motions-sammanfattningen i detta betänkande.

8. Politikens inriktning, punkt 2 (KD)

Gudrun Brunegård (KD) anför:

Under finansutskottets beredning av rambeslutet i budgetprocessen justerade ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna sina respektive motionsyrkanden och lade fram ett gemensamt förslag som framgår av betänkande 2021/22:FiU1. Riksdagen biföll detta förslag den 24 november 2021.

Det rambeslut för budgeten som riksdagen fattat bygger således på ett gemensamt budgetförslag från Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Eftersom utrikespolitikens inriktning hanteras av regeringen och inte främst är en budgetfråga, föreslås ingen gemensam inriktning för utrikespolitiken i budgetförslaget från dessa partier. Jag väljer därför att ställa mig bakom utskottets förslag att riksdagen ska avslå de av Kristdemokraternas kommittémotioner som behandlas i detta betänkande med den motivering som utskottet ger. Motionerna redovisas i motionssammanfattningen i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022 utgiftsområde 5:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2022 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:1041 av Gunilla Carlsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av stärkt kompetens gällande Ryssland och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2830 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att i Sverige skapa ett s.k. Nato Center of Excellence för Rysslandsforskning och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:34 av Mattias Karlsson i Norrhult (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör fördjupa det transatlantiska samarbetet kring den globala avkriminaliseringen av homosexualitet genom att officiellt ansluta sig till USA:s kampanj på området och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att explicit lyfta upp den globala avkriminaliseringen av homosexualitet som ett av Sveriges främsta utrikespolitiska mål och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:78 av Björn Söder (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta initiativ inom Förenta nationerna för att initiera en

global minnesdag för kommunismens offer i likhet med Förintelsens minnesdag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:170 av Yasmine Posio m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör anta en global SRHR-strategi för det internationella arbetet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att Internationella brottmålsdomstolen (ICC) skaffar sig den kompetens som krävs för att kunna utreda misstankar om sexuellt våld och avsätter tillräckligt med resurser för att samla in bevis, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för den feministiska utrikespolitiken bör uppmärksamma situationen för hbtq-personer och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i högre utsträckning bör säkerställa att rättigheter för personer med funktionsnedsättningar synliggörs inom SRHR-frågorna och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett ökat stöd till SRHR inom FN:s humanitära insatser och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:250 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen bör verka för att FN antar ett bindande fördrag kring företags agerande och de mänskliga rättigheterna och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:391 av Elin Segerlind m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom FN och EU bör verka för att uppdatera det juridiska ramverket så att det blir ett kraftfullt verktyg för att förhindra brott mot naturen (ekocid) genom att inkludera ekocid i Romstadgan och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:529 av Robert Halef (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges regering via FN bör verka för att organisationen med kraft motverkar diskriminering av flyktingar på grund av deras tro, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för FN bör verka för en resolution som garanterar kristna

- flyktingars rätt till skydd via kvotflyktingssystemet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges regering inom ramen för FN bör verka för att tillsätta en utredning för att klargöra situationen gällande de anställda och flytta på personal som inte respekterar alla människors lika värde, jämlikhet och religionsfrihet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige via FN bör verka för tillsättande av en observatör med uppdrag att kartlägga hot och förföljelse mot kristna syriska flyktingar och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att FN tar fram en handlingsplan för att skydda och säkra kristna flyktingars mänskliga rättigheter och religionsfrihet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:651 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för upprättandet av en checklista med kriterier som ska uppfyllas och utgöra grund för om det internationella samfundet ska erkänna ett val som fullt ut demokratiskt eller inte och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om demokratiseringsarbetet avseende länder som inte uppnår kriterierna i checklistan och om att regeringen ska verka för att kriterierna uppfylls, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för bildandet av ett förbund mellan världens alla demokratiska länder och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:670 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med mänskliga rättigheter i utvecklingsländer i högre grad ska prioritera de sociala och ekonomiska rättigheterna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att fler stater lever upp till FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara tyngden i begreppet mänskliga fri- och rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i arbetet för jämställdhet i högre grad verka för och lyfta upp sambandet mellan

- att skapa grundläggande förutsättningar för kvinnor och deras möjlighet till utveckling och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i arbetet för jämställdhet ge högre prioritet åt satsningar för att bekämpa könsrelaterat och hedersrelaterat våld samt människohandel och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i arbetet för flickors rättigheter i högre grad bör stödja insatser för att minska antalet flickaborter och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre grad uppmärksamma och verka för barns rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att visa tydligt stöd för utsatta minoriteter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:674 av Sara Gille m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta initiativ till att främja kvinnors och flickors rättigheter globalt och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med tillgängliga diplomatiska medel uppmärksamma och verka för kvinnors och flickors rätt till utbildning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med tillgängliga diplomatiska medel motverka och uppmärksamma den problematiska situationen med flickaborter och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med tillgängliga diplomatiska medel motverka och uppmärksamma könsstympning och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med tillgängliga diplomatiska medel motverka och uppmärksamma tvångsäktenskap och arrangerade äktenskap och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1049 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en FN-resolution om staters skyldighet att skydda religiösa minoriteter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör villkora handelsavtal och biståndsprojekt samt verka för skarpa internationella sanktioner gentemot de stater som tillåter förföljelse av kristna och andra minoriteter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att FN bör gå till botten med anklagelser om diskriminering och trakasserier mot kristna flyktingar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att FN måste se över vilka medarbetare man använder sig av och säkerställa att förföljelse av kristna inom ramen för FN-systemet inte förekommer under några som helst omständigheter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2133 av Daniel Andersson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst för och försvara hbtq-plus-rättigheter i samtliga FN-organ och andra mellanstatliga internationella organ och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att FN upprättar en internationell konvention om avskaffande av all diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hbtq-plus-personers rättigheter i världen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2631 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhindra den stora omfattningen av sexuella övergrepp mot kvinnor som pågår i konflikter runt om i världen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2731 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP, S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör undersöka möjligheten för att internationellt ta initiativ till att komplettera Romstadgan om ekocid (storskalig miljöförstöring) som internationellt brott möjligt att åtala vid Internationella brottmålsdomstolen i Haag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2776 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det krävs kraftfulla åtgärder för att förhindra den stora omfattningen av sexuella övergrepp som pågår i olika konflikter runt om i världen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3204 av Hans Wallmark m.fl. (M):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande när det gäller den fria navigationsrätten och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i Sverige skapa ett s.k. Nato Center of Excellence för Rysslandsforskning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3258 av Gulan Avci m.fl. (L):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om internationellt arbete för rätten till abort och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämställdhetsfrågor inom svensk utrikespolitik och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3261 av Barbro Westerholm m.fl. (L):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hbtq-frågor som en del av Sveriges arbete internationellt för mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3278 av Fredrik Malm m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att demokrati är det övergripande målet för Sveriges utrikespolitik och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vara vaksam på att coronarestriktioner är tillfälliga och inte blir permanentade av auktoritära regimer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte får vika sig av bekvämlighetsskäl i utrikespolitiken när demokrati och mänskliga rättigheter kränks, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska ambassader i diktaturer bör bli frizoner för demokratiaktivister och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för sina kontakter utomlands ska stärka arbetet för kvinnors och hbtq-personers rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:4 av Amineh Kakabaveh (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i FN med kraft bör driva frågan om att utvidga kampen mot det

- vardagliga grova våldet mot kvinnor så att den även omfattar våld i hederns namn, könsstympning, barnåktenskap och likartade former av förtryck av kvinnor och barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige även fortsättningsvis bör hålla sig till FN:s kärnkonventioner och till överenskommet språk vad gäller kvinnors och flickors rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
 4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i FN, EU och andra internationella organisationer bör bekämpa den långtgående relativiseringen av kvinnors och flickors rättigheter, bekämpa prostitution, språkligt förklädd till sexarbete och surrogatmödraskap, och fortsätta att arbeta för förbättrad sexuell och reproduktiv hälsa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte bör teckna nya fleråriga stödavtal gällande FN-organ som inte säkerställer kvinnors och flickors rättigheter och som inte förbjuder barnåktenskap, könsstympning, trafficking, prostitution och andra former av könsförtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen och utrikesförvaltningen utförligare bör informera riksdagen och allmänheten om vilka åtgärder och satsningar som görs på en rad områden när det gäller kvinnors rättigheter och de resultat dessa satsningar medfört och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste gå i bräschen för att säkerställa kvinnors och flickors rättigheter när nya strategiska planer tas fram i FN och andra internationella organisationer där Sverige har inflytande och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i FN bör ta initiativ till en ny FN-konferens för att stoppa det våld som finns legitimerat och ingår i flera medlemsländers nationella lagstiftning och strider mot mänskliga rättigheter och i allra högsta grad mot kvinnors mänskliga rättigheter samt tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, som bedriver en feministisk utrikespolitik, borde understödja kvinnorrättsförsvarare i Afghanistan och andra islamistiska diktaturer och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:66 av Björn Söder (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta initiativ inom Förenta nationerna för att initiera en

global minnesdag för kommunismens offer i likhet med Förintelsens minnesdag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:101 av Ingemar Kihlström (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige genom krav i handelsavtal samt biståndsprojekt och genom sitt arbete inom FN mer aktivt ska arbeta för att motverka förföljelsen av kristna minoriteter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:443 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen bör verka för att FN antar ett bindande fördrag kring företags agerande och de mänskliga rättigheterna och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:449 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges regering bör intensifiera arbetet med att främja en jämställd fördelning av makt i världen och att kvinnor aktivt uppmuntras och stärks i sin strävan att nå politisk makt på olika nivåer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i högre utsträckning bör prioritera arbetet med att förebygga väpnade konflikter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i syfte att konkretisera arbetet med att förebygga väpnade internationella konflikter bör upprätta en heltäckande handlingsplan för ändamålet samt återkomma med ett förslag på hur arbetet ska organiseras på ett mer effektivt sätt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskilt land såväl som medlem i EU och FN ska verka för ett tydligt stöd till handlingsfrihet för kvinnorörelser runt om i världen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör anta en global SRHR-strategi för det internationella arbetet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett ökat stöd till SRHR inom FN:s humanitära insatser och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom FN bör verka för att resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet får genomslag i samtliga resolutioner som säkerhetsrådet behandlar och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom FN bör verka för att kvinnors deltagande i fredsprocesser ska öka och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att Internationella brottmålsdomstolen (ICC) skaffar sig den kompetens som krävs för att kunna utreda misstankar om sexuellt våld och avsätter tillräckligt med resurser för att samla in bevis och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1019 av Marlene Burwick (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att göra klimathänsyn till en integrerad del av hela utrikespolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1033 av Magnus Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att aktivt kräva Dawit Isaaks frisläppande och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1407 av Fredrik Lundh Sammeli och Helén Pettersson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kampen för att få Dawit Isaak fri och vikten av att Sverige som nation med kraft fortsätter att stå upp för det fria ordet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:1696 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna att skapa en ny internationell Östersjömyndighet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1775 av Anna Vikström och Mathias Tegnér (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten för att ekocid ska läggas till Romstadgan som ett femte brott i fredstid och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2264 av Arman Teimouri (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera Sveriges arbete för att stärka hbtqi-personers mänskliga rättigheter i världen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2305 av Nina Lundström (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna kvinnors frihet och rätten till sexuell och reproduktiv hälsa och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2374 av Noria Manouchi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hämta hem barnen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2570 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att FN ska inta en central plats i Sveriges utrikespolitik och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för högre krav på de länder som leder FN-arbetet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom FN bör verka för ett utökat arbete mot korruption såväl internt som externt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2572 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för upprättandet av en checklista med kriterier som ska uppfyllas och utgöra grund för om det internationella samfundet ska erkänna ett politiskt val på nationell nivå som fullt ut demokratiskt eller inte, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om demokratiseringsarbetet avseende att regeringen ska verka för att kriterierna uppfylls för de länder som inte uppnår kriterierna i checklistan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för bildandet av ett förbund mellan världens alla demokratiska länder och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2581 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med mänskliga rättigheter i utvecklingsländer i högre grad ska prioritera de sociala och ekonomiska rättigheterna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att fler stater lever upp till FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara tyngden i begreppet mänskliga fri- och rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i arbetet för jämställdhet i högre grad verka för och lyfta upp sambandet mellan att skapa grundläggande förutsättningar för kvinnor och deras möjlighet till utveckling och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i arbetet för jämställdhet ge högre prioritet åt satsningar för att bekämpa könsrelaterat och hedersrelaterat våld samt människohandel och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i arbetet för flickors rättigheter i högre grad bör stödja insatser för att minska antalet flickaborter och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre grad uppmärksamma och verka för barns rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att visa tydligt stöd för utsatta minoriteter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2584 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta initiativ till att främja kvinnors och flickors rättigheter globalt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med tillgängliga diplomatiska medel uppmärksamma och verka för kvinnors och flickors rätt till utbildning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med tillgängliga diplomatiska medel motverka och uppmärksamma den problematiska situationen med flickaborter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med tillgängliga diplomatiska medel motverka och uppmärksamma könsstympning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att med tillgängliga diplomatiska medel motverka och uppmärksamma tvångsäktenskap och arrangerade äktenskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2585 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Svenska institutet i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att ta vara

- på Svenska institutets stipendiater och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska institutet bör ta fram en prioritetsordning avseende stipendiaturval och tillkännager detta för regeringen.
 3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska institutet ska utreda möjligheten att etablera fler partnerskap likt ”SHE Leads” i motsvarande stater och tillkännager detta för regeringen.
 4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sverigebildens utomlands och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2586 av Mats Nordberg m.fl. (SD):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige även fortsättningsvis ska bidra kraftfullt till FN:s arbete för fred och säkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2796 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en FN-resolution om stater skyldighet att skydda religiösa minoriteter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör villkora handelsavtal och biståndsprojekt samt verka för skarpa internationella sanktioner gentemot de stater som tillåter förföljelse av kristna och andra minoriteter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:2962 av Ulrika Karlsson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förmedla deklARATIONEN Stockholm Statement of Commitment via alla svenska beskickningar och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3084 av Hanna Westerén och Laila Naraghi (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett fördjupat Östersjösamarbete och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3087 av Elin Lundgren m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark röst för och försvara hbtq-plus-rättigheter i samtliga FN-organ och andra mellanstatliga internationella organ och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att FN upprättar en internationell konvention om

avskaffande av all diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hbtq-plus-personers rättigheter i världen och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3186 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2021/22:3246 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk utrikespolitik ska försvara och främja den liberala demokratin och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk utrikespolitik ska vara sammanhängande och baseras på enhetligt agerande i säkerhets-, handels- och utvecklingspolitikens olika delar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett Nato Center of Excellence om Rysslandskunskap i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att alla stater respekterar Unclos och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska medborgaren och publicisten Gui Minhai omedelbart ska släppas fri och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen tydligt måste driva och arbeta för att Dawit Isaak omedelbart släpps fri, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en feministisk utrikespolitik behöver definieras ur ett liberalt perspektiv med utgångspunkt i individens rätt till frihet från förtryck och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och förtydliga utlandsmyndigheternas uppdrag att jobba med jämställdhet och hbtqi och aktivt stötta civilsamhällets aktörer i hela bredden av sitt uppdrag och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att Världsbanken och IMF säkerställer kvinnors meningsfulla deltagande i investeringsprogram, infrastrukturprogram, i återuppbyggnaden av länder efter konflikt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3247 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämställdhet är både ett mål i sig och en förutsättning för att utrota fattigdom och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvinnors och flickors samt hbtqi-personers lika rätt till politiskt inflytande och beslutsfattande, ekonomisk egenmakt, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, frihet från våld och rätt till fred och säkerhet är fundamentalt viktigt och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3279 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom FN och EU bör verka för att uppdatera det juridiska ramverket så att det blir ett kraftfullt verktyg för att förhindra brott mot naturen (ekocid) genom att inkludera ekocid i Romstadgan och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3666 av Annie Lööf m.fl. (C):

131. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en feministisk utrikespolitik behöver definieras ur ett liberalt perspektiv med utgångspunkt i individens rätt till frihet från förtryck och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3741 av Magnus Manhammar och Mattias Vepsä (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör undersöka möjligheten att internationellt ta initiativ till att komplettera Romstadgan om ekocid (storskalig miljöförstöring) som internationellt brott möjligt att åtala vid Internationella brottmålsdomstolen i Haag och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3774 av Hans Wallmark m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges engagemang i världen ska präglas av en sammanhållen linje och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3776 av Hans Wallmark m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges utrikespolitik ska utgå från svenska intressen och värden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3777 av Hans Wallmark m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för att alla människor ska ha rätt till sin sexualitet utan att riskera att utsättas för övergrepp, diskriminering eller våld eller dödas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för att konverteringsterapi ska upphöra liksom klassificeringen av hbtqi-personer som kriminella samt att fler länder bör införa antidiskrimineringslagstiftning och kriminalisera hatbrott mot hbtqi-personer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i sina internationella relationer bör motverka hedersrelaterat våld och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i sina internationella relationer ska verka för att främja SRHR och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges regering bör tillämpa alla tillgängliga metoder för att möjliggöra att Dawit Isaak och Gui Minhai per omgående frisläpps och återvänder till Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges agerande på den internationella arenan ska vara förutsägbart, balanserat och transparent samt värna rättsstatens principer och marknadsekonomi och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges ambassader aktivt bör arbeta för att mänskliga rättigheter implementeras i de länder där Sverige är aktivt med ett speciellt fokus på flickors och kvinnors rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges ambassader, i länder som använt pandemin som ursäkt för att införa undantagstillstånd och satt demokratiska principer och mänskliga rättigheter på undantag, bör verka för att demokratiska principer och mänskliga rättigheter tillämpas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3874 av Lawen Redar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att få Gui Minhai frigiven och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3875 av Lawen Redar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att få Dawit Isaak frigiven och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3882 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU måste ställa krav på att den eritreanska regimen släpper Dawit Isaak fri för att få ingå i EU:s biståndsprogram och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3883 av Lars Adaktusson m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i FN fortsatt ska verka för att FN:s resolution 1325 med kraft aktualiseras för att se till att kvinnor får inflytande i fredsarbete och det planeringsarbete som görs efter ett fredsavtal och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det krävs kraftfulla åtgärder för att förhindra den stora omfattningen av sexuella övergrepp som pågår i olika konflikter runt om i världen och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera ansträngningarna för att hjälpa frihetsberövade svenskar i utlandet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3903 av Björn Söder m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2021/22:3943 av Joar Forssell m.fl. (L):

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2021/22:3963 av Roger Haddad m.fl. (L):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om internationellt arbete för rätten till abort och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges politik för mänskliga rättigheter ska prioritera kvinnors och flickors friheter, rättigheter och möjligheter och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3971 av Joar Forssell m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som arbetar för tryckfrihet i Kina, såsom den svenske förläggaren Gui

Minhai, ska släppas eller få en rättvis dom, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3999 av Joar Forssell m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att demokrati bör vara det övergripande målet för Sveriges utrikespolitik och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vara vaksam på att coronarestriktioner är tillfälliga och inte blir permanentade av auktoritära regimer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte får vika sig av bekvämlighetsskäl i utrikespolitiken när demokrati och mänskliga rättigheter kränks, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta för att utesluta diktaturer ur FN:s råd för mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska ambassader i diktaturer bör bli frizoner för demokratiaktivister, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för sina kontakter utomlands ska stärka arbetet för kvinnors och hbtqi-personers rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa skarpare målsättningar för jämställdhetsarbetet inom utrikespolitikens samtliga ämnesområden och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4144 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2021/22:4174 av Amineh Kakabaveh m.fl. (-, M, L, C, MP, KD, S, V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör agera och kräva frigivning av de politiska fångarna tillika svenska medborgarna Dawit Isaak, Gui Minhui och Ahmadreza Djalali och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4211 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bedriva en samstämmig politik som främjar kvinnors, hbtqi-personers, barns,

minoritetens och urfolks rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta driva en feministisk utrikespolitik som sätter fokus på kvinnors rättigheter, politiskt deltagande, ekonomisk egenmakt, inflytande i fredsarbete, frihet från våld samt rätten till reproduktiv hälsa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gå före i frågan om ett globalt bindande regelverk för företags ansvar gällande miljö och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2022 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tusental kronor

Anslag	Regeringens				Avvikelse från regeringen		
	förslag	M	SD	C	V	KD	L
1:1 Avgifter till internationella organisationer	1 533 554	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	181 848	±0	±0	-144	-10 000	15 000	-200
1:3 Nordiskt samarbete	13 595	±0	10 000	4 000	±0	±0	±0
1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	4 826	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:5 Inspektionen för strategiska produkter	52 040	±0	1 000	-65	±0	±0	-100
1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning	79 358	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	28 402	±0	±0	±0	±0	±0	±0
1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	19 175	±0	±0	±0	±0	-3 000	±0
1:9 Svenska institutet	131 629	±0	10 000	-181	±0	-20 000	±0
1:10 Information om Sverige i utlandet	15 475	±0	±0	±0	±0	-6 000	±0
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	175 215	±0	±0	±0	10 000	±0	±0
Summa för utgiftsområdet	2 235 117	±0	21 000	3 610	±0	-14 000	-300

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2022 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	50 000	2023–2025
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	175 500	2023–2029

BILAGA 4**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
3. Motioner som bereds förenklat		
2019/20:1041	Gunilla Carlsson (S)	
2020/21:34	Mattias Karlsson i Norrhult (SD)	1 och 2
2020/21:78	Björn Söder (SD)	2
2020/21:170	Yasmine Posio m.fl. (V)	10
2020/21:391	Elin Segerlind m.fl. (V)	
2020/21:529	Robert Halef (KD)	1–5
2020/21:651	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–3
2020/21:670	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–8
2020/21:674	Sara Gille m.fl. (SD)	1 och 8
2020/21:1049	Mikael Oscarsson (KD)	1–4
2020/21:2133	Daniel Andersson m.fl. (S)	1, 2 och 4
2020/21:2731	Rebecka Le Moine m.fl. (MP, S)	
2021/22:4	Amineh Kakabaveh (-)	1, 3–7, 9 och 10
2021/22:66	Björn Söder (SD)	2
2021/22:101	Ingemar Kihlström (KD)	
2021/22:449	Hanna Gunnarsson m.fl. (V)	2–4
2021/22:1019	Marlene Burwick (S)	
2021/22:1033	Magnus Oscarsson (KD)	
2021/22:1407	Fredrik Lundh Sammeli och Helén Pettersson (båda S)	
2021/22:1696	Magnus Manhammar (S)	
2021/22:1775	Anna Vikström och Mathias Tegnér (båda S)	
2021/22:2264	Arman Teimouri (L)	
2021/22:2305	Nina Lundström (L)	
2021/22:2374	Noria Manouchi (M)	
2021/22:2570	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1, 2 och 4
2021/22:2572	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–3
2021/22:2581	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–8
2021/22:2584	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1 och 5
2021/22:2585	Markus Wiechel m.fl. (SD)	1–4

2021/22:2586	Mats Nordberg m.fl. (SD)	12
2021/22:2796	Mikael Oscarsson (KD)	1 och 2
2021/22:2962	Ulrika Karlsson (M)	1
2021/22:3084	Hanna Westerén och Laila Naraghi (båda S)	
2021/22:3087	Elin Lundgren m.fl. (S)	1, 2 och 4
2021/22:3279	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	7
2021/22:3741	Magnus Manhammar och Mattias Vepsä (båda S)	
2021/22:3774	Hans Wallmark m.fl. (M)	1
2021/22:3776	Hans Wallmark m.fl. (M)	1
2021/22:3874	Lawen Redar (S)	
2021/22:3875	Lawen Redar (S)	
2021/22:3882	Gudrun Brunegård m.fl. (KD)	19
2021/22:3883	Lars Adaktusson m.fl. (KD)	21 och 28
2021/22:4174	Amineh Kakabaveh m.fl. (-, M, L, C, MP, KD, S, V)	1
2021/22:4211	Camilla Hansén m.fl. (MP)	8, 9 och 24